

W W W . J U R I S T K O N T A K T . N O

JURIST

NR 8/2017 51. ÅRGANG

KONTAKT

Nytt forum for unge jurister

Ny i justiskomiteen // Skotsk jus på menyen // Tolker i domstolene
Vil ha svar om særaldersgrense // De behandler skatteklagene

Nyheter fra Universitetsforlaget

Magnus Matningsdal

Straffeloven

De straffbare handlingene, kommentarutgave

Den 20. mai 2005 ble det vedtatt ny straffelov. Loven trådte i kraft 1. oktober 2015. Denne boken inneholder kommentarer til straffelovens andre del – de straffbare handlingene.

Kr 1599,-

Arne Fliflet

Statsforfatningen i Norge

11. utgave

Statsforfatningen i Norge er et standardverk innen norsk juridisk litteratur. Boken gir en bred innføring i rettsreglene for norsk statsstyre. Den fremstiller og analyserer de vidtrekkende konstitusjonelle reformer som ble vedtatt gjennom grunnlovsendringene i 2014, 2015 og 2016.

Kr 899,-

Torje Sunde og Ida Sørebo

Tjenesteloven

Tjenestedirektivet i norsk rett, kommentarutgave

Tjenesteloven gjennomfører EUs tjenstedirektiv, som har til formål å gjøre det enklere å yte og motta tjenester på tvers av landegrensene innad i EU/EØS. Kommentarutgaven inneholder en grundig omtale av hver bestemmelse i tjenesteloven og setter disse inn i en bredere EØS-rettslig sammenheng. Boken tar også opp generelle spørsmål knyttet til fri bevegelighet av tjenester og etableringsretten, med omfattende henvisninger til rettspraksis og forarbeider.

Kr 899,-

Nils Erik Lie

Skjønnsprosessloven

Kommentarutgave

Kommentaren inneholder grundig omtale av hver enkelt paragraf i skjønnsprosessloven. Den har særlig fokus på de emner hvor skjønnsprosessen adskiller seg fra ordinær sivilprosess og har omfattende henvisninger til rettspraksis og lovforarbeider. Sentrale temaer er forholdet mellom skjønnsprosessloven, jordskifteloven og tvisteloven, skjønnsforutsetninger, prejudisielle realitetstvister, rettsmiddelordningen og saksomkostningsreglene.

Kr 999,-

Erlend Haaskjold

Obligasjonsrett

En innføring

Boken forklarer obligasjonsrettens begrepsbruk og metodelære på en instruktiv måte, og det er lagt vekt på å fremheve de sentrale hensyn som gjør seg gjeldende. På en pedagogisk måte fremstiller forfatteren hovedpunktene i reglene om skyldforholdets innhold og oppfyllelse. Videre behandles reglene om kontraktsbrudd, kreditormora og kontraktsrevisjon, i tillegg til enkelte særlige obligasjonsrettslige emner, som overdragelse av krav, motregning og foreldelse.

Kr 799,-

Markus Jerkø

Bevisvurderingens rettslige rammer

Bevistema, bevisbyrde, beviskrav

Bevisvurderingens rettslige rammer omhandler bevistemaet, bevisbyrden og beviskravet, samt kravene til bevisvurderingen. Boken gir den første generelle og systematiske analysen av disse grunnleggende emnene på tvers av sivil- og straffeprosessen. Analysen av bevistemaet er et pionerarbeid i norsk rettsvitenskap, og den rådende forståelse av bevisbyrden og beviskravet utfordres på flere viktige punkter.

Kr 649,-

Innhold

- 6 Særaldersgrense
- 12 Siden sist
- 14 Forum for yngre jurister
- 18 Rettssikkerhetskonferansen
- 22 Påtaleanalysen
- 24 Priser til dommere
- 26 Skatteklagenemnda
- 31 Politi på internett
- 32 Tolking i domstolene
- 36 Emilie Enger Mehl
- 40 Akademikernes konferanse
- 43 Eurodevils
- 46 Pakistans ambassadør
- 48 Curt A. Lier mener
- 49 Jussbuss kommenterer
- 50 Meninger
- 52 Arbeidslivet
- 55 Din økonomi
- 57 Stilling ledig
- 58 Nytt om navn

6

Særaldersgrense

Statens pensjonskasse undersøker særaldersgrensene i politiet.

14

Unge jurister

Yngre jurister samler seg i et nytt forum for kurs og møter.

26

Skatteklagenemnd

Elisabeth M. Schwerdt er tillitsvalgt for skattejurister på Forus.

36

Ny på tinget

Emilie Enger Mehl er blant Stortingets yngste – og jurist.

43

Skotsk rett

Siv Elisabeth Hveberg ønsker norske jurister til Skottland.

**Politiet kan ikke være en etat som ikke er sikker på
å leve godt innenfor lovens grenser**

Politijuristene, side 10

Ny juridisk faglitteratur

NYHETER I SALG NÅ – fra noen av Norges fremste jurister

Kristian Jåtog Trygstad

Jannik Woxholth

Torgeir Bjørnaraa

Christian Hambro

Redaktør

Ole-Martin Gangnes
omg@juristkontakt.no

Journalist

Tore Letvik
tl@juristkontakt.no

Annonsesjef

Per-Olav Leth
07 Media
perolav@07.no
Tlf.: +47 918 16 012

Design/layout

Inge Martinsen
07 Media
inge.martinsen@07.no

Tips redaksjonen

omg@juristkontakt.no
mob. 48 24 83 52

For annonser

perolav@07.no
tlf.: 91 81 60 12

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer
på juristforbundet.no for å endre.

Andre: send ny adresse til
medlem@juristforbundet.no

Abonnement

Kr 500,- pr. år (9 utgivelser)

Redaksjonen forbeholder seg
retten til å redigere eller
forkorte innlegg.

Forsidefoto:

Ole-Martin Gangnes

Teknisk produksjon:

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer
må være redaksjonen i hende
innen 27. november 2017.

Redaksjonen avsluttet

31. oktober 2017.

Juristkontakt arbeider
etter redaktørplakaten
og er en del av

Særaldersgrense og lederstillinger

I denne utgaven av Juristkontakt kan du lese at Statens pensjonskasse har stilt Politidirektoratet (POD) spørsmål om hvordan ordningen med særaldersgrense i politiet praktiseres. Det førte til at POD i slutten av oktober ba landets politidistrikter avvente gjennomføringen av sine rekrutteringsprosesser på ledernivå. Og dem er det mange av nå i forbindelse med politireformen.

Særaldersgrensen i politiet er på 60 år – eller på 57 år dersom alder og opptjeningsstid er minst 85 år. Særaldersgrense er for den som er i tjeneste som medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning eller tjeneste som stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper. Så langt er alt klart. Men hva skjer når polititjenestemenn går over i lederstillinger i politiet og ikke er operative på samme måte som tidligere? Oppfyller de da kravet til særaldersgrense? Etter henvendelsen fra Statens Pensjonskasse ba POD politidistriktene og særorganene melde inn blant annet sine organisasjonskart hvor samtlige lederstillinger som innehar kode med særalder er markert og oversikt over eventuelle stillinger hvor ansatte innehar stillingskode med særaldersgrense og utfører sivile oppgaver.

Bakteppet er henvendelser fra Politijuristene til både Statens pensjonskasse og Sivilombudsmannen i forbindelse med utlysninger av lederstillinger i politiet. Politijuristene ønsker at både politijurister og andre akademikere skal kunne søke på disse stillingene – men de utlyses med krav

om politihøgskole. Politijuristene reiser spørsmål om dette er brudd på kvalifikasjonsprinsippet. Men også om det er brudd på aldersgrenseloven – når de som får lederstillingene omfattes av særaldersgrense. – Er det virkelig slik at alle stillingene som gis særaldersgrense i politiet reelt sett oppfyller lovens krav? Dette har vært et tema Politijuristene har reist både sentralt og lokalt i lang tid. Det at Politidirektoratet nå tar tak i problemstillingen, og forhåpentligvis rydder opp i dette, er utvilsomt positivt, sier de i denne utgaven.

Klart budskap fra Rettssikkerhetskonferansen

Under Rettssikkerhetskonferansen i oktober tok Juristforbundets president Curt A. Lier et sterkt oppgjør med regjeringens varslede kutt i de frivilligdrivne rettshjelpiltakene på statsbudsjettet. Gatejuristen (herunder Barnas Jurist og Gatas Økonomi), Jusshjelpa i Nord-Norge, Jussbuss, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), Jussformidlingen i Bergen og Jushjelpa i Midt-Norge rammes alle av kutt. – Ettersom tiltakene er basert på frivillig og gratis arbeid, sparer de samfunnet for store utgifter. Rettshjelpiltakene er en utgift til inntekts ervervelse, sier Lier. Les mer om kuttene lenger bak i dette bladet, samt Curt A. Liers kommentar på side 48.

Ole-Martin Gangnes
redaktør
omg@juristkontakt.no

Ansettelses i lederstillinger kan rokke ved særalderspensjon

- Mange politifolk kan miste muligheten til å gå av ved fylte 57 år som følge av endrede stillinger i bemanningsprosessen under den nye politireformen.
- Statens pensjonskasse ønsker kartlegging av stillinger med særaldersgrense
- Problemstillingen er utløst etter at politijuristene ble utestengt fra å søke enkelte lederstillinger i politiet

Tekst: Tore Letvik

Polititjenestemenn med lang nok tjenestetid i etaten har, på bestemte vilkår, rett til å gå av med full pensjon ved fylte 57. Spørsmålet nå er om tjenestemennene oppfyller vilkåret til særaldersgrense dersom de går inn i lederstillinger eller sivile stillinger i politiet under politireformens nye ansettelseskabal.

I et brev til Politidirektoratet har Statens Pensjonskasse (SPK) stilt spørsmål ved hvordan særaldersordningen i politiet praktiseres. Etter dette har POD i et brev til alle landets politidistrikter og særorganer bedt om at ansettelsesprosessene stilles i bero inntil direktoratet har fått fullstendig oversikt og avklaring.

Juristkontakt har fått innsyn i brevet via offentlige journaler. I brevet ber POD hvert enkelt av landets politidistrikter og særorganer rapportere tilbake en oversikt over eksisterende og fremtidige lederstillinger som har eller vil få stillingskode med særaldersgrense. POD vil også vite hvor mange ansatte som har stillingskode med særaldersgrense og utfører sivile oppgaver.

Politidirektoratet anser det så vesentlig å få avklart spørsmålet for lederstillingene besettes at det ber om stans i ansettelsene inntil videre. I brevet fra POD heter det:

«For tiden gjennomføres flere rekrutteringsprosesser hvor det er uenighet mellom arbeidsgiver og organisasjoner rundt stillingenes kvalifikasjonskrav. Vi har stor forståelse for distriktenes ønske og behov for å få lederne raskt på plass. Imidlertid må vi be om at videre gjennomføring av disse prosessene avvendes inntil vi har en oversikt og avklaring rundt kvalifikasjonskrav og kodebruk.»

Har dokumentasjon

POD ba politidistriktene og særorganene sende inn følgende dokumentasjon:

- Organisasjonskart hvor samtlige lederstillinger som innehar kode med særalder er særskilt markert, herunder hvor i organisasjonskar-

tet stillingene er plassert. Av hensyn til vår saksbehandling ønsker vi også å vite om stillingene er besatt med fast eller midlertidig ansatte

- Kunngjøringstekster og tilhørende jobbanalyse for lederstillinger på nivå 3 og 4 i ny organisasjon som er kunngjort (eller i ferd med å bli kunngjort) i forbindelse med gjennomføring av personalløpet.
- Eventuelle stillingsinstrukser for samtlige lederstillinger på nivå 3 og 4 i ny organisasjon, hvor stillingene er plassert i stillingskode med særaldersgrense
- I forbindelse med problemstillingene knyttet til ledernivå 3 og 4 ønsker vi også en oversikt over eventuelle stillinger hvor ansatte innehar stillingskode med særaldersgrense og utfører sivile oppgaver.

Stillingene skiller seg ikke ut fra øvrige lederstillinger i offentlig forvaltning

I brevet, som er underskrevet av seksjonssjef – arbeidsrett, Frode Aarum i Politidirektoratet, ber POD distriktene og særorganene sende inn dokumentasjonen innen 23. oktober. Juristkontakt sendte den 27. oktober en epost til seksjonssjefen med begjæring om innsyn i dokumentasjonen. Da denne utgaven av Juristkontakt gikk i trykken 31. oktober, var vår epost og innsynsbejæring fortsatt ubesvart.

Vil ha avklaring

Statens pensjonskasses anmodning om en redegjørelse fra POD kom etter at Politijuristene tok opp problemstillingen i et brev til SPK i september i år. Politijuristene organiserer så godt som alle jurister i politi- og lensmannsetaten her i landet.

Juristkontakt har fått innsyn i brevet via offentlige journaler. Brevet har overskriften «Mulig uhjemlet bruk av stilling med særaldersgrense i politietaten». Politijuristene viser i sitt brev til at de tidligere har tatt opp problemstillingen med POD, uten adekvat respons.

«Politijuristene henvender seg til Statens pensjonskasse da en ikke opplever at Politidirektoratet i tilstrekkelig grad har håndtert vår henvendelse vedrørende hjemmel for bruk av særaldersgrense på enkelte stillinger i politietaten. Politiet er som kjent under omstilling og er nå i ferd med å besette lederstillingene i den nye organisasjonen», skriver Politijuristene.

Politiet er organisert hierarkisk med 4 nivåer for ledere, der nivå 1 omfatter politimester og visepolitimester, nivå 2 enhetsledere, nivå 3 seksjonsledere og nivå 4 avsnittsledere.

«Det vi stiller spørsmål ved er politietatens praksis hva gjelder ledere på nivå 3 og 4. Dette er rene lederstillinger hvor de fleste ansettelsene skjer i stillingskode 0287 politioverbetjent. Stillingen politioverbetjent er som kjent omfattet av særaldersgrensen på 60 år. Vi stiller oss undrende til hvilket hjemmelsgrunnlag man lener seg på når man benytter en stillingskode med særaldersgrense for disse lederstillingene», skriver Politijuristene.

Særalder, som reguleres av aldersgrenseloven, er begrunnet med at «Tjenesten medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning på tjenestemennene slik at de normalt ikke makter å skjønne arbeidet forsvarlig til fylte 70, eller «Tjenesten stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper, som normalt blir sterkere svekket før fylt 70 år enn det en forsvarlig utføring av tjenesten tilsier», heter det i loven.

Særaldersgrensen for operative politifolk er i utgangspunktet 60 år, men dersom summen av alder og opptjeningstid utgjør minst 85 år, kan ►

– Det at Politidirektoratet nå tar tak i problemstillingen, og forhåpentligvis rydder opp i dette, er utvilsomt positivt, sier Are Frykholm (t.v.) og Sverre Bromander i Politijuristene.

tjenestemennene få pensjon inntil tre år før aldersgrensen.

Politijuristene viser, i sitt brev, til lovteksten og skriver følgende til SPK:

«Politijuristene er av den klare oppfatning at å lyse ut stillingene i stillingskoder som medfører særaldersgrense er i strid med denne loven. Stillingene skiller seg ikke ut fra øvrige lederstillinger i offentlig forvaltning og er verken mer fysisk eller psykisk belastende enn andre lederstillinger. En kan heller ikke se at stillingene krever spesielle fysiske eller psykiske egenskaper. Ser vi innad i etaten kan vi vanskelig se at disse lederstillingene er i en annen situasjon enn f.eks en seksjons- eller avsnittsleder for påtale, hvilket også er uniformerte stillinger med full politimyndighet, men der man ikke er omfattet av særaldersgrensen idet man benytter annen stillingskode», heter det i Politijuristenes brev til SPK.

Betydelige beløp

En polititjenestemann som går av på fylte 57 har, i tillegg til full pensjon fra første stund, rett til å jobbe i full stilling ved siden av. Dersom en polititjenestemann begynner i en lederstilling eller går over til å gjøre sivile oppgaver, risikerer vedkommende å ikke fylle vilkåret for særalder og må da jobbe 10 år lenger. Endringen kan

representere en vesentlig ulempe for den enkelte polititjenestemann. For samfunnet vil det innebære at Staten vil unngå pensjonsutbetalinger i 10 år for hver ansatt som ikke lenger fyller vilkåret for særaldersgrense.

// Å lyse ut stillingene i stillingskoder som medfører særaldersgrenser er i strid med aldersgrenseloven

I slike saker foretar Statens pensjonskasse individuell vurdering i hvert enkelt tilfelle før den avgjør hvorvidt den ansatte oppfyller vilkårene i sin nye stilling, eller ikke.

Polititjenestemannen må samtykke i tilbudet om en høyere stillingskode. Dersom samtykke ikke foreligger skal tjenestemannen tilbys en likeverdig stilling som den han eller hun har.

Dersom store grupper av ansatte med særaldersgrense innen politiet går over fra operative stillinger til lederstillinger eller sivile stillinger som ikke lenger gir adgang til å gå av med særalder, kan beløpene bli betydelige.

Spørsmål om særaldersgrense tas nå opp på flere yrkesområder i samfunnet. I en kommune i Nord-Norge kom kommuneadvokaten, etter en konkret vurdering, til at seks personer som ble ansatt ved 110-sentralen hadde fått samme pensjonsavtale som personell i operativ tjeneste. Noe som blant annet innebærer at de kan gå av med full alderspensjon fra fylte 57 år. Kommuneadvokaten konkluderte med at pensjonsbetingelsene er lovstridige. Hva som blir det endelige utfallet av saken er foreløpig ikke avklart. Anslagsvise beregninger viste imidlertid at dersom resultatet blir at de ansatte må jobbe 10 år lenger – til de fyller 67, vil kommunen få totalt 24 millioner kroner mindre å betale i pensjon til de i alt seks ansatte.

Politihøgskolekrav

Særaldersgrensen er en aktuell problemstilling i konkrete ansettelsesprosesser ved Oslo politidistrikt. Der ble fem seksjonslederstillinger i juni i år kunngjort i stillingskode som politi-overbetjent. Et av kvalifikasjonskravene var at man hadde gjennomført politihøgskolen.

Politijuristene har, etter å ha tatt opp saken med Oslo politidistrikt og Politidirektoratet uten forventet resultat, klaget utlysningen inn for Sivilombudsmannen som omgåelse av regelverket for medbestemmelse og brudd på kvalifikasjonsprinsippet og brudd på aldersgrenseloven. I klagen til Sivilombudsmannen skriver Politijuristene:

«Når Oslo politidistrikt valgte å lyse ut stillingene med krav om bestått Politihøgskole diskvalifiserte de andre utdanningsgrupper til å søke og således bli vurdert for stillingene.

Idet stillingen er kunngjort som politi-overbetjent er den også omfattet av særaldersgrensen på 60 år. Politijuristene er av den klare oppfatning at å lyse ut stillingene i stillingskoder som medfører særaldersgrenseer er i strid med aldersgrenseloven § 2», heter det i klagen som understreker at seksjonsledere i Oslo poli-

Hva er egentlig samtykkekompetanse?

Det nye, innenfor psykisk helsevern, er at pasienter som har samtykkekompetanse, har rett til å godta eller nekte at en ny behandling skal startes opp. De har også rett til å velge om en påbegynt behandling skal fortsettes eller avsluttes. Disse valgene gjelder selv om behandleren mener behandlingen er nødvendig.

Det er ett unntak fra denne regelen: situasjoner hvor det er stor fare for at pasienten kan skade seg selv eller andre alvorlig innen kort tid. I slike situasjoner er det fortsatt lov til å bruke tvang, for å redde liv og forebygge alvorlig helseskade.

I dette heftet går vi derfor gjennom hva samtykkekompetanse betyr, hvem som har det, hvem som ikke har det og hvordan samtykkekompetanse kan vurderes.

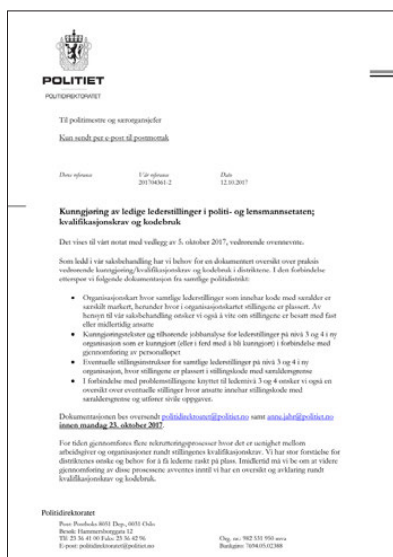

Besøk www.erfaringskompetanse.no og kjøp heftet i dag. Pris: 50,-.

erfaringskompetanse.no

Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse

I oktober sendte POD brev til alle politidistriktene og ba om informasjonen Statens pensjonskasseterspør.

tidistrikt er mellomledere, med flere avsnittsledere under seg og en enhetsleder over seg.

«Stillingene fremstår som rene lederstillinger uten noe form for «politioperative» funksjoner. Til samtlige stillinger var et av kvalifikasjonskravene at man hadde gjennomført politihøgskolen, hvilket utelukket personer med annen utdanningsbakgrunn», heter det i klagen som ber Sivilombudsmannen gripe inn.

Avventer prosess

I en epost til Oslo politidistrikt har Juristkontakt bedt om politidistriktets kommentar til klagen fra Politijuristene. Vi fikk følgende til svar.

«Vi avventer prosessen i POD. Ellers viser vi til det som tidligere har vært uttalt i denne saken, fra for eksempel Grete Lien Metlid».

Metlid, som er politiinspektør, har sagt hun er kritisk til PODs stans i ansettelse. Til Politiforum har hun uttalt at «denne inngripen forverrer en allerede krevende situasjon for Oslo politidistrikt».

Assisterende politidirektør Håkon Skulstad har uttalt til NRK at det ikke

er full stopp på disse stillingene, men at direktoratet har bedt om en «time-out» for å avklare påstander om feil.

– Årsaken til at POD har grepet inn er at en av tjenestemannsorganisasjonene har henvendt seg til Sivilombudsmannen og Statens pensjonskasse med påstand om at utlysningen av enkelte lederstillinger bryter med det såkalte kvalifikasjonsprinsippet, altså at den best kvalifiserte søkeren skal ansettes. Det er også stilt spørsmål ved om stillingene bryter med særaldersgrenseloven, sier Skulstad til NRK.

– Vi har stor forståelse for at våre ansatte er utålmodig etter å få besatt viktige lederstillinger i politiet. Likevel har vi funnet det riktig å sette bremsene på inntil vi får gjort nødvendige avklaringer og sjekket om påstandene om formelle feil er riktige, sier han.

|| Noen politidistrikter har valgt å se bort i fra vårt varsel om mulige ulovligheter

– Ikke overraskende

Politijuristenes toppstillingsvalgte, leder Sverre J. W. Bromander, første nestleder Are Frykholm og andre nestleder Lise Dalhaug, gir følgende kommentar til Juristkontakt.

– Denne saken handler kun om at vi ønsker at også våre medlemmer i tillegg til andre akademikere skal få anledning til å søke på lederstillinger og eventuelt andre relevante stillinger i politiet. Da ville politimestrene fått bedre utvalg av søkere å velge den beste kandidaten ut i fra, være seg politiskoleutdannet, jurist eller annen akademiker. Hva kan være galt med flere kompetente og gode søkere til stillingene? Den problemstillingen Politijuristene, med støtte fra de

øvrige akademikerforeningene, nå har reist, kan ikke ha kommet overraskende på politidistriktene. Vi har reist spørsmål ved, om det er brudd på det lovfestede kvalifikasjonsprinsippet å forbeholde en stilling til en utdanningsgruppe. Og vi har reist spørsmål ved om det kan være brudd på aldersgrenseloven.

Loven sier at særaldersgrenser i utgangspunktet kun kan benyttes på de stillinger som er så fysisk eller psykisk belastende eller krevende at den som står i stillingen ikke er skikket helt til ordinær pensjonsalder, sier de.

– Er det virkelig slik at alle stillingene som gis særaldersgrense i politiet reelt sett oppfyller lovens krav? Dette har vært et tema Politijuristene har reist både sentralt og lokalt i lang tid. Det at Politidirektoratet nå tar tak i problemstillingen, og forhåpentligvis rydder opp i dette, er utvilsomt positivt, sier de.

– Noen politidistrikter har selv valgt å se bort i fra vårt varsel om mulige ulovligheter. Det er alvorlig og noe et direktorat må ta tak i.

Politijuristene sier de har merket seg uttalelser om at brevet fra POD, om stans i rekrutteringsprosesser, vil ha konsekvenser for beredskapen.

– Men politiet kan ikke være en etat som ikke er sikker på å leve godt innenfor lovens grenser, sier Politijuristene.

De etterlyser engasjement fra alle foreningene i politiet for å rydde opp i en mulig ulovlig praksis.

– Vi ønsker også et engasjement for å bidra til et politi med mer variasitet, og best mulig kompetanse rustet for å møte ny og mer avansert kriminalitet, sier de.

Trygghet over tid

Ny boligrente:
1,99 %^{*}

1,95 %^{**} om du er
under 34 år

^{*} pr. 1.11.2017. Eff.rente 2,06 %, 2 mill. o/25 år. Totalt 2 553 706

^{**} pr. 1.11.2017. Eff.rente 2,01 %, 2 mill. o/25 år. Totalt 2 542 046

Som medlem i Juristforbundet kan du være trygg på at betingelsene du får, er blant markedets beste – både nå og i fremtiden.

I tillegg til svært gode betingelser på lån og sparing får du blant annet gullkort, Concierge service og en ekstra gunstig drivstoff-rabatt. De samme fordelene gjelder også for din samboer/ektefelle.

Du når oss på eget VIP-telefonnummer; 987 05550.

Regler for bruk av private aktører

I et brev til Bufdir, med kopi blant annet til kommunene og fylkesmennene, går Barne- og likestillingsdepartementet gjennom bruken av private aktører i det kommunale barnevernet.

– Brevet gir konkret veiledning om hvordan kommunene kan bruke private aktører på barnevernsfeltet på en lovlig og god måte, sier barne- og likestillingsminister Solveig Horne. Departementet er tydelig på at oppgaver som innebærer utøvelse av offentlig myndighet ikke kan delegeres

eller legges til private aktører. Departementet understreker samtidig at kommunene under visse forutsetninger kan la seg bistå av private aktører. – Jeg forventer at direktoratet, kommunene og tilsynsmyndighetene vil følge opp føringene i brevet, og tror at det blir et nyttig virkemiddel for kommunene. Brevet kan også bidra til forutsigbare rammer for private aktører som ønsker å tilby bistand og tjenester på barnevernsområdet, sier Horne.

– Slipper juridisk hodepine

Frykten for at Europa vil oppleve en ny bølge av hjemvendte Islamsk Stat-krigere øker i takt med at IS svekkes militært – og ikke minst i Frankrike er bekymringen stor. Frankrike er det EU-landet som har hatt flest av sine statsborgere tilsluttet IS-hæren. Landet ønsker derfor å uskadeliggjøre et maksimalt antall av sine egne IS-krigere for å hindre at de kommer tilbake, skriver danske Jyllandsposten. «Hvis det er jihadister som omkommer i Raqqa, så er det bra. Det vi kan gjøre er å følge kampene for å uskadeliggjøre et maksimalt antall jihadister», sa Frankrikes forsvarsminister Florence Parly til radiostasjonen Europe1 i oktober. Vincent Nouzille, som er forfatter av flere bøker om Frankrikes kamp mot terrorisme, sier

at den franske staten også bruker hemmelige spesialoperasjoner for å eliminere egne statsborgere. I en bok som utkom i januar beskriver journalisten hvordan Frankrike i årevis har utført topphemmelige likvideringer av egne statsborgere, som menes å utgjøre en særlig trussel for landet. – Man vet at DGSE (den franske sikkerhets- og etterretningstjenesten) har utført og fortsatt utfører operasjoner av denne typen, spesielt i Irak og Syria, sier han. Wall Street Journal avslørte i mai hvordan franske elitestyrker samarbeider tett med irakiske soldater og får dem til å drepe utvalgte IS-krigere. – Det hjelper franskmennene vekk fra den juridiske hodepinen, sier Vincent Nouzille til Jyllandsposten.

Enklere å avgjøre erstatning

Statlige arbeidsgivere får nå selv ansvar for å avgjøre erstatning for ansatte dersom private eiendeler blir ødelagte eller går tapt i forbindelse med arbeidet. – Endringen vil også være gunstig for arbeidstakerne, fordi det legger til rette for at de kan få en raskere avgjørelse når de søker om erstatning. I sum vil endringen innebære forenkling og avbyråkratisering av reglene, sier kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner.

Raftoprisen til menneskerettsforkjempere

of Civil Society, for å sikre befolkningen grunnleggende menneskerettigheter og likhet for loven. Parveena Ahangar er grunnlegger og

Raftoprisen 2017 gikk til indiske Parveena Ahangar og Imroz Parvez, menneskerettsforkjempere i den indiske delstaten Jammu og Kashmir. Imroz Parvez er advokat og bruker juridiske virkemidler, gjennom organisasjonen Jammu Kashmir Coalition

leder av organisasjonen Association of Parents of Disappeared Persons, som protesterer mot tvangs bortføringer og gir vold mot sivilbefolkningen et ansikt. I sin begrunnelse skriver stiftelsen: «Parveena Ahangar og Imroz Parvez har over tid ledet an i kampen mot vilkårlig maktmisbruk i en del av India som er sterkt preget av eskalerende vold, militarisering og storpolitiske spenninger. Gjennom deres langsiktige arbeid for å avdekke overgrep og skape muligheter for dialog og fredelige løsninger i den fastlåste konflikten, har de inspirert nye generasjoner fra ulike samfunnsgrupper.» Parveena Ahangar har selv mistet sønnen sin, som ble bortført av militære styrker. Og Imroz Parvez er blitt utsatt for vold i sitt virke som advokat, skriver NRK.

40 år siden

«Det er ikke lett for norske skattemyndigheter å komme på talefot med de utenlandske oljeselskapene vedrørende spørsmål som angår skatteforhold.»

(Selskapenes advokater tar knekken på oss, sier ligningssjefen i Solaj)

30 år siden

«Vi kan ikke legge skjul på at vi frykter konsekvensene av å få Sykepleierforbundet inn i AF. En av konsekvensene må bli navnebytte. AF kan ikke lenger kalles an akademikerorganisasjon.»

(Sykepleierforbundet er på vei inn i AF)

20 år siden

«Med dannelsen av Akademikerne er den årelange AF-frustrasjon snart et tilbakelagt kapittel i Juristforbundets historie.»

(Juristforbundet forlater Akademikernes fellesorganisasjon (AF) og blir med i stiftelsen av den nye hovedorganisasjonen Akademikerne)

10 år siden

«Det må og vil presse seg fram et paradigmeskifte ved vurdering av rettsmedisinsk sakkyndighet i straffesaker.»

(Professor Ståle Eskeland med varsko om sakkyndighet)

Internasjonal pris til norsk vitnestøtteordning

Vitnestøtte i norske domstoler vant Crystal Scales of Justice Award 2017. Prisen ble delt ut av Europarådet gjennom European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ). – Denne prisen er en anerkjennelse av godt arbeid over lang tid. Det er viktig og bra at vitnestøttevirksomheten legges merke til utenfor Norge. Mottoet for vitnestøttevirksomheten er at «Et trygt vitne er et godt vitne» og et viktig bidrag til rettsikkerheten, sier direktør i Domstoladministrasjonen, Sven Marius Urke. Vitnestøtte er et tilbud om en samtalepartner for vitner i norske domstoler. De tilbyr medmenneskelig støtte og gir veiledning rundt hva som

skjer i rettsalen. Vitnestøttene er 430 frivillige som stiller opp i fritida for vitner som skal forklare seg i retten. Tiltaket er et samarbeid mellom norske domstoler, Røde Kors og Domstoladministrasjonen.

Retts historie fra Russland

Retts historisk forening holder aktivtetsnivået oppe i november. På foreningens nettside, retts historie.no, og på Facebook er det informasjon om møter og foredrag. I begynnelsen av november var det et foredrag i Trondheim der professor Jørn Øyrehagen Sunde snakket om «Opplysningstid og juristane i

Trondheim». Og torsdag 16. november er det advokat Gunnar Nerdrum med: «Til 100-års jubileet for Den store revolusjon i Russland: Litt om russisk og sovjetisk retts historie». Det foregår klokken 17:00 i Auditorium 6 i Domus Academica og arrangeres i samarbeid med Juristforbundet.

Fortsatt grensekontroll etter 11. november

Norge har varslet EU-kommisjonen om at det vil utøves indre grensekontrollen i seks måneder fra 11. november, på bakgrunn av trusselbildet i Europa. Tyskland, Østerrike og Danmark har gitt samme varsel. – Norge er i likhet med Tyskland, Frankrike, Østerrike og Danmark bekymret for terrortrusselen i Europa, og den fortsatte tilstedeværelsen av mange migranter med uavklart identitet i

Schengen-området. Vi vil derfor fortsatt ha personkontroll på indre Schengen-grense også etter 11. november, sier justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen (FrP). – Vi legger opp til at personkontrollen ved fergeankomstene vil fortsette som i dag, men kontrollen kan også utvides til luft- eller landegrensene dersom sikkerhetssituasjonen tilsier det, sier Amundsen.

Katalanske ledere siktet

Den avsatte presidenten Carles Puigdemont og andre katalanske ledere som har kjempet for at den spanske regionen skal løsrive seg, ble i oktober siktet for opprør. Spanske

påtalemyndigheter opplyste 30. oktober at den avsatte katalanske presidenten Carles Puigdemont og flere andre ledere i hans regjering ble siktet for oppvigleri, underslag og opprør.

Neste Juristkontakt kommer 13. desember.

Annonsefrist 1. desember

Ring: 918 16 012 eller
e-post: perolav@07.no

A group of five young professionals, three men and two women, are walking towards the camera through a modern architectural structure. The structure consists of a series of nested, rectangular frames made of dark metal, creating a tunnel-like effect. The people are dressed in business-casual attire. The man on the far left wears a maroon sweater and dark trousers. The woman next to him wears a mustard-colored sweater and black pants. The man in the center wears a light blue button-down shirt and dark trousers. The woman next to him wears a black blazer and black pants. The man on the far right wears a blue blazer and grey trousers. They are all smiling and looking at the camera. The background shows a bright, open area with some greenery and a building in the distance.

Forum for yngre jurister

**Nytt forum skal
gi unge jurister
karrierefortrinn**

Satser på kompetansehevede aktiviteter – i tillegg til et sosialt nettverk.

Tekst og foto: Ole-Martin Gangnes

Nyetablerte Forum for yngre jurister er organisert under seksjon privat i Juristforbundet og Juristkontakt møter forumets styre i en pause under et møte på Gardermoen.

Emma Madeleine Berg, Majken Elisabeth Bie, Simen Aasen Engebretsen, Sigurd Eide Kinge og Christian Prestholdt Selen er i gang med å legge planene for hvordan det nye forumet skal tiltrekke seg de unge juristene i Juristforbundet – med både supplerende kompetansehevede aktiviteter i forhold til JUS og mer sosiale arrangementer med aktuelle temaer.

Forumet driftes under Juristforbundet – Privat, men vil føre en åpen linje overfor unge jurister i alle sektorer.

– Forum for yngre jurister er innrettet mot jurister ansatt i privat sektor, men vi er åpne for alle yngre jurister som er medlem av Juristforbundet. Med yngre jurister mener vi medlemmer de første ti årene etter endt master i rettsvitenskap, og vi vil arbeide for at disse medlemmene skal ha et godt og relevant tilbud fra starten av karrieren og til man er godt etablert, forteller leder Simen Aasen Engebretsen.

Han er advokat, men har nå valgt å ta en operasjonell utfordring i Gjensidige. Han brenner for at målgruppen skal synes det er attraktivt og nyttig å være medlem av Juristforbundet. Tanken er at alle yngre jurister ønsker å være med i forumet fordi det vil gi et konkurransefortrinn i arbeidssammenheng.

– Forumet hviler på tre stolper; nettverksbygging, kunnskapsbygging og karrierebygging. Den første handler om sosiale arrangementer med aktuelle temaer og faglig utveksling. De to siste dreier seg om faglig påfyll i form av alternative kurs og møteserier. Dette skal gi unge jurister økt

relevant kompetanse og bli et konkurransefortrinn, sier han.

Nære temaer

– Yngre jurister befinner seg i starten av karrieren og det gjør at vi har mye til felles og at vi kan utveksle erfaringer. Forumet skal også gi yngre jurister flere arbeidsredskaper som kan brukes på jobben. Kunnskapsbygging blir bare viktigere, og der skal vi bidra, sier Engebretsen.

Han nevner ekstra kunnskap og faglig påfyll i temaet digitalisering som et godt eksempel.

– Digitalkompetanse er svært viktig. De fleste arbeidstakere har ikke tilstrekkelig kunnskap om dette i dag. Her vil vi bidra i kulturendringsreisen og tilby praktisk opplæring. Fremtiden vil kreve økt kunnskap om dette for alle yrkesgrupper – også jurister.

Simen Aasen Engebretsen forteller at styret i forumet har tro på at det er de nære og gjenkjennelige temaene som treffer medlemmene best.

– Derfor skal vi være veldig konkrete når det gjelder temaer for kurs og

Dette skjer i Forum For Yngre Jurister i 2018

Januar/Februar

- Kurs i presentasjonsteknikk med fokus på hvordan man bygger opp en presentasjon, hvordan Powerpoint brukes mest effektivt og hvordan man når frem med sitt budskap.

April

- Hvordan behandler man konfidensielle dokumenter og informasjon i den digitale virkeligheten? Hva bør man gjøre og hva bør man ikke gjøre?

Rundt påsketider

- Sosialt arrangement med aktuelle gjester og tema for målgruppen

Våren

- Jobbsøkeprosess og CV. Hvordan vise at du har de egenskapene som etterspørres i stillingsannonsen og andre råd som er nyttige i jobbsøking og karriereutvikling.

Høsten

- Kurs som skal gi regnskapsforståelse.

Høsten

- Sosialt arrangement med aktuelle gjester og tema for målgruppen.

Oktober

- Praktisk prosedyrekurs som går gjennom hvordan man prosederer digitalt.

Ytterligere informasjon kommer. Følg med på juristforbundet.no / forbundets sosiale medier / annonser i Juristkontakt

F.v. Christian Prestholdt Selen, Emma Madeleine Berg, Simen Aasen Engebretsen, Majken Elisabeth Bie og Slgurd Eide Kinge sitter i styret for det nye forumet.

seminarer. På sikt ønsker vi å utvikle den alternative «kurspakken» slik at det vil kunne ut i attraktive kursbevis som dokumenter kunnskap. Det vil gi en økt verdi på arbeidsmarkedet.

– Forumet kommer til å arrangere slike karrierebyggende kurs gjennom hele året. I tillegg vil det være noen mer sosiale arrangementer med dagsaktuelle gjester og temaer i en uformell setting. Vi ser for oss ett til to arrangementer i kvartalet. De vil legges til ettermiddagstid og vare et par timer. Det er viktig at medlemmene får tid til å benytte tilbudene i en travelt hverdag.

Det nye forumet ønsker å nå unge jurister over hele landet. Derfor er

Vi er åpne for alle ynge jurister som er medlem av Juristforbundet

planen at arrangementer skal streames på Juristforbundets nettsted og facebook.

– Vi ser også for oss at kurs kan streames til lokaler over hele landet. Det er viktig for oss å understreke at vi ikke er et forum for bare noen utvalgte jurister i Oslo, men at dette skal tilbys alle over hele Norge. Podcast og Webcast vil gi oss mulighe-

ter til å nå mange. Arrangementene vil være åpne for alle medlemmer av Juristforbundet som er i målgruppen. Alle er velkomne, sier Engebretsen.

– Vi skal ha en egen side på Juristforbundets nettsted og vi vil være synlige på Juristforbundet – Privats Facebook. Her er det bare å følge med, sier han.

– Styret vårt består av en bra gjeng fra hele landet. Men selv om styret er bekledd er vi på utkikk etter unge og engasjerte jurister som ønsker å dra i gang undergrupper. Vi har allerede en undergruppe for unge entreprenører, men ser gjerne for oss undergrupper innen både IT og finans. Eller andre grupper det er et ønske om.

SAMMEN SETTER VI STANDARDEN

Juristforbundets president oppfordret politikerne til å snu

Juristforbundets president Curt A. Lier tok i sin tale på Rettssikkerhetskonferansen et sterkt oppgjør med regjeringens varslede kutt i de frivillig drevne rettshjelpiltakene neste år.

Tekst og foto: Tore Letvik

Gatejuristen (herunder Barnas Jurist og Gatas Økonom), Jushjelpa i Nord-Norge, Jussbuss, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), Jussformidlingen i Bergen og Jushjelpa i Midt-Norge rammes alle av regjeringens kutt i rettshjelpiltak.

Ifølge Gatejuristen innebærer kuttet at både Barnas Jurist og Gatas Økonom må legges ned. Det samme forteller Jushjelpa i Midt-Norge.

Jushjelpa i Midt-Norge varsler at den må legge ned sin virksomhet dersom regjeringens varslede kutt i rettshjelpiltak ikke stanses. I fjor behandlet jusstudentene i Jushjelpa i Midt-Norge 2679 saker. Nå står de overfor varslede kutt på hele 44 prosent.

– Jushjelpa i Midt-Norge er ett av de frem studentdrevne rettshjelpiltakene. Vi har allerede et stramt budsjett, da vi tidligere kun har mottatt 1,2 milli-

oner i støtte fra staten. Dersom forslaget i statsbudsjettet blir vedtatt må Jushjelpa i Midt-Norge rett og slett legge ned, sier daglig leder, Hanne Ree Ugland, til Juristkontakt.

Allerede kort tid etter at forslaget til statsbudsjett var lagt fram, rettet Juristforbundets president Curt A. Lier krass kritikk mot kuttene regjeringen har foreslått i pengestøtten til de frivillige rettshjelpiltakene.

Med unntak av Stine Sofies stiftelse får samtlige rettshjelpiltak prosentvis kutt fra 8 til 44 prosent. Krisesentrene ligger også inne i budsjettet med kutt på 43 prosent. I alt rundt 15 millioner kroner kuttet i de frie rettshjelpiltakene.

Lier har gått tydelig ut og advart ved å si at «Regjeringen vil kvele frivillig rettshjelp». Etter at Juristforbundet, og andre engasjerte foreninger og organisasjoner, har reist sin sterke kritikk, har opposisjonspolitikere på Stortinget grepet fatt i regjeringens foreslåtte kutt og varslet at de vil kjempe for å få de stanset. Under rettssikkerhetskonferansen gjentok Juristforbundets president kritikken.

– Det er et paradoks at Regjeringen friskmelder norsk økonomi, samtidig som de velger å kutte i bevilgningene til tiltak som kommer utsatte og sårbare grupper til gode, sa Lier blant annet.

– Uforståelig

Rettshjelpiltakene driftes i all hovedsak av frivillige advokater, andre jurister og jusstudenter. Tiltakene gir gratis råd, veiledning og juridisk bistand. De driver oppsøkende virksomhet, veileder og yter juridisk bistand. På den måten bidrar de til å forebygge overgrep og til å bistå ofre for lovbrudd.

– Ettersom tiltakene er basert på frivillig og gratis arbeid, sparer de samfunnet for store utgifter. Rettshjelpiltakene er en utgift til inntekts ervervelse. For meg er det helt uforståelig at regjeringen ikke ser den sosialøkonomiske verdien av frivillig innsats og at de velger å sette utsatte gruppers velferd og rettsikkerhet på spill, sa Curt A. Lier.

Reaksjonene har vært sterke etter regjeringens varslede kutt i de frivillige rettshjelpiltak. Til Universitas sier jusprofessor Mads Andenæs at forslaget om kutt «er en hevn fra Justisdepartementet».

– Det er vanskelig å ikke se dette i sammenheng med den kampanjen den politiske ledelsen i Justisdepartementet har kjørt mot blant annet JURK og Jussbuss. Dette henger sammen at disse organisasjonene leverer høringsuttalelser som er kritiske til den politiske ledelsen, sier han til Universitas.

– For meg er det helt uforståelig at regjeringen ikke ser den sosialøkonomiske verdien av frivillig innsats og at de velger å sette utsatte gruppers velferd og rettsikkerhet på spill, sa Curt A. Lier under Rettssikkerhetskongressen.

Tonje Lilaas Larsen, daglig leder i Jussbuss, sier at kuttene kan føre til redusert tilbud til klientene.

Gatejuristen, som har frivillige hjelpetiltak i flere byer rundt om i Norge, har varslet at kuttene vil innebære nedleggelser dersom regjeringens forslag ikke endres. Bare Gatejuristen i Oslo behandler årlig rundt 1000 saker og har nærmere 70 frivillige jurister, advokater og jusstudenter som saksbehandlere og ressurspersoner. Organisasjonen ledes av Gatejuristens grunnlegger, advokat Cathrine Moksness. Virksomheten er underlagt Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo. Gatejuristen Oslo er det største av landets gatejuristkontorer og fungerer som et ressurscenter for de andre virksomhetene. Cathrine Moksness forteller at kuttet er dramatisk.

– Dersom forslaget i statsbudsjettet blir vedtatt må Jushjelpa i Midt-Norge rett og slett legges ned, sier daglig leder, Hanne Ree Ugland. (Foto: privat)

– For vår del innebærer dette blant annet at vi må legge ned både Barnas Jurist og Gatas Økonom, med de konsekvenser det får for våre klienter og ansatte. Både Barnas Jurist og Gatas Økonom er suksesshistorier – vi har etablert kostnadseffektive og prisbelønnede tiltak med prosjektfinansiering fra ExtraStiftelsen. Kuttet i statsbudsjettet kommer svært overraskende etter at vi har fått positive signaler fra regjeringspartiene både knyttet til Barnas Jurist og Gatas Økonom, sier Moksness til Gatejuristens egen nettside.

Varsler kamp

Hun legger til at Gatejuristen i ukene fremover vil arbeide aktivt for å reversere kuttet.

Rettssikkerhetskonferansen 2017

Det var juryleder Siv Hallgren som delte ut Rettssikkerhetsprisen for 2017 til Jan E. Helgesen.

Prisvinner Jan E. Helgesen la vekt på at demokratiet skal bygges gjennom rettsstaten i sitt foredrag under Rettssikkerhetskonferansen.

Forsker og forfatter Cecilie Hellestveit holdt et foredrag om kriminalisering av deltakelse i væpnet konflikt og utfordringer for folkeretten.

– Nå skal Stortinget ta stilling til det fremlagte budsjettet. Vi setter vår litt til at budsjettprosessen ender med at vi kan hindre nedleggelse av Barnas Jurist og Gatas Økonom, sier hun.

Den nye lederen av Stortingets justiskomite, Lene Vågslid (Ap), er en av flere sentrale politikere som varsler kamp.

– Det er helt uaktuelt for Arbeiderpartiet å støtte forslaget fra Høyre og FrP om å kutte i rettshjelpstiltakene, sier justiskomiteens leder. Vågslid reagerer sterkt på kutforslagene.

– Mange med meg er opprørt over forslaget. Dette er nok et usosialt kutt, som er svært illustrerende for hvordan Regjeringen gjennomgående tar fra de som trenger det mest

Ettersom tiltakene er basert på frivillig og gratis arbeid, sparer de samfunnet for store utgifter

og gir til de som trenger det minst, sier hun til Advokatbladet.

Hun minner om at dette ikke er første gang regjeringspartiene prøver å kutte i rettshjelpen.

– Det er ingen grunn til å være overrasket over forslaget om å kutte midlene til blant annet Juss-buss, JURK og Gatejuristen. Jeg blir likevel svært opprørt over kutt-forslaget. Kuttet er smålig, vil innebære en betydelig svekkelse av rettssikkerheten og føre til at færre mennesker vil kunne tilbys juridisk

hjelp. Dette er feil vei å gå. Vi må styrke folks rettssikkerhet, ikke svekke den, slik regjeringen nå tar til ordet for, sier Justiskomiteens nye leder

Under Rettssikkerhetskonferansen sa Juristforbundets president at det er farlig å ta rettssikkerheten for gitt.

– Den er sårbar og det er noe som er bygget opp gjennom generasjoner.

Han kritiserte både nivået på salærstater og prioriteringen av domstolene i statsbudsjettet.

– Salærstatene har lenge stått stille og er ikke store. Dessuten er reise-godtgjørelse fra før av halvert. Når det gjelder domstolene, er driftsbudsjettet i realiteten redusert. Alt dette er uholdbart og presser rettssikkerheten – og det er de svakeste som rammes, sa Lier.

Juni Nyheim Solbrække er jusstudent i praksis ved FN-delegasjonen i New York. Hun snakket om «den skjøre rettsstaten» under konferansen.

Sivilombudsmann Aage Thor Falkanger hadde offentlig ansattes ytringsfrihet som tema.

Leder av Gjenopptakelseskommisjonen, Siv Hallgren, gjennomgikk gjenopptakelse av straffesaker i et europeisk perspektiv.

Dr. Lawrence McNamara, visedirektør ved The Bingham Centre for Rule of Law i London, forsker på domstolenes uavhengighet og pressefrihet.

Dommerne vil styrke kompetansen i påtalemyndigheten

Dommerforeningen mener domstolene bør trekkes inn i arbeidet med å styrke kompetansen i påtalemyndigheten. I foreningens høringsuttalelse til påtaleanalyseutvalgets utredning går det fram at dommerne mener statsadvokatene holder et høyt faglig nivå, mens de mener kompetansen varierer blant politijuristene.

Tekst: Tore Letvik

Påtaleanalyseutvalget ble oppnevnt 4. mars 2016, og leverte sin rapport i mars i år. Utvalgets oppdrag var å gjennomføre en analyse som kan danne grunnlag for en videreutvikling og kvalitetsreform i påtalemyndigheten. Utvalget konkluderte med at dagens kompetansetilbud til statsadvokatene og politijuristene ikke er godt nok, og foreslo blant annet at Riksadvokaten gis det sentrale ansvaret for kompetanseutviklingen i hele påtalemyndigheten.

Forslagene har vært sendt på en høringsrunde med høringsfrist 1. oktober.

I sitt hørings svar skriver Dommerforeningen at den ser positivt på at utvalget foreslår flere tiltak som skal bedre kvaliteten i påtalemyndighetens arbeid, og understreker betydningen av at det, for å ivareta rettssikkerheten på en god måte, er viktig at etterforskningen, påtaleavgjørelsene og aktoratene holder høy faglig kvalitet.

«I forbindelse med forslaget om å bedre kompetansen i påtalemyndigheten vil Dommerforeningen påpeke viktigheten av at også domstolene trekkes inn. En viktig del av arbeidet til en påtalejurist er å aktore straffesaker i retten. Domstolen er derfor en viktig kilde til kunnskap om hvilken kompetanse den enkelte påtalejurist har og bør ha. Utover å gi en tilbakemelding på bevisvurderingen i den enkelte sak, vil domstolen kunne uttale seg om hvorvidt vedkommende aktor konsentrerte straffesaken om sakens rettslig relevante fakta, og om vedkommende ellers opplyste straffesaken på en god måte», heter det i Dommerforeningens hørings svar som også kan meddele at foreningens erfaring er at det kun er enkelte politidistrikt eller statsadvokatembeter som har en fast dialog med tingrettene og lagmannsrettene i forbindelse med opplæringen av nye påtalejurister.

Dommerforeningen viser til at det allerede i en offentlig rapport i 2006 ble

påpekt at politidistriktene mer systematisk burde tilstrebe at nyansatte får tilbakemelding på sin opptreden i retten.

«Utvalget har konkludert med at dette ikke er blitt fulgt opp i ettertid», skriver Dommerforeningen som opplyser om at det i dag blant annet i Oslo tingrett er igangsatt dommerevalueringer innenfor andre sakstyper, blant annet for prosedyre på utlendingsfeltet.

– Forutsetter kvalitetsheving

Ett av utvalgets i alt 21 foreslåtte tiltak går ut på å få til en mer fleksibel kompetansefordeling mellom riksadvokaten og statsadvokatene. Utvalget har vist til at den fremtidige utviklingen bør gå i retning av at påtalekompetansen flyttes nedover i etaten, og det støtter derfor forslaget som Straffeprosessutvalget tidligere har kommet med, hvor både riksadvokaten og statsadvokatene gis nye delegasjonshjemler.

Utvalget viser blant annet til at statsadvokatene bør kunne overlate flere saker enn i dag til politijuristene, og at en følge av dette vil være at politijuristene i fremtiden vil utføre aktoratene i flere saker enn nå. Dommerne mener det først må en kvalitetsheving til.

«Dommerforeningen finner det ikke naturlig å ta stilling til organisere

Foto: Rune Stoltz Bertinussen / NTB scanpix

ringen og kompetansefordelingen innad i påtalemyndigheten, men vil likevel peke på enkelte forhold. En mer fleksibel kompetansefordeling i påtalemyndigheten vil fra et domstolperspektiv kunne ha den positive effekt at (det, red.anm) blir enklere å forhåndsberamme store straffesaker med mange aktører. Dette kan bidra til å effektivisere straffesaksbehandlingen av særlig store straffesaker. Dommerforeningen vil likevel understreke at den som skal være aktor i straffesaker av en viss størrelse og kompleksitet både må holde et høyt faglig nivå og ha tilstrekkelig erfaring», skriver foreningen.

Den fortsetter sitt høringssvar:

«Dommernes erfaring er at statsadvokatene generelt holder et høyt faglig nivå. Dommerforeningen har derfor ingen merknader til at det åpnes for at en større del av påtalekompetansen flyttes fra riksadvokaten til statsadvokatene. Når det gjelder politijuristene, er inntrykket at kompetansen varierer mer. Utvalget har selv reist spørsmål, på side 186 i utredningen, om politijuristene har

Også ved de store politidistriktene har påtalejuristene et varierende kompetansenivå

tilstrekkelig fagkompetanse til å avgjøre andre sakstyper enn i dag. Utvalget angir at dette spørsmålet må vurderes ut fra en forutsetning om at situasjonen fremover vil være annerledes».

– Varierende nivå

Dommerforeningen skriver at de forstår utvalget slik at blant annet større politidistrikt vil medføre et bedre fagmiljø også innen påtalemyndigheten.

«Dommerforeningen vil imidlertid fremheve at større påtalegrupper ikke i seg selv vil øke kompetansen blant påtalejuristene. Erfaringen er således at også ved de større politidistriktene har påtalejuristene et varierende kompetansenivå. Om dette skyl-

des stor gjennomtrekk eller mangelfull opplæring vites ikke», skriver Dommerforeningen.

I sitt høringssvar konstaterer dommerne at flere av forslagene utvalget kommer med, har som mål å heve kvaliteten på påtalemyndighetens arbeid.

«Etter Dommerforeningens syn må en slik kvalitetsheving hos politijuristene være en forutsetning dersom de skal tilføres vesentlig mer påtalekompetanse enn i dag», heter det i høringsuttalelsen som er gitt av Dommerforeningen på vegne av foreningens fagutvalg for strafferett og straffeprosess.

Utvalget består av lagmann Hans Petter Jahre, Borgarting lagmannsrett (leder), førstelagmann Dag Bugge Nørdén, Agder lagmannsrett, lagmann Torolv Groseth, Eidsivating lagmannsrett, lagdommer Jarle Golten Smørðal, Gulating lagmannsrett, tingrettsdommer Cathrine Fossen, Gjøvik tingrett, tingrettsdommer Inga Bejer Engh, Oslo tingrett og tingrettsdommer Johan Kristian Øydegard, Ringerike tingrett.

Menneskerettighetspris til fengslet tyrkisk dommer

Murat Arslan, leder av den nedlagte tyrkiske Dommerforeningen Yarsav, har fått den tsjekkiske Vaclav Havel prisen. Den norske Dommerforening støttet Arslans kandidatur til prisen.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

– Dette er svært gledelig, uttaler leder for Den norske Dommerforening, Ingjerd Thune.

Dommerforeningen i Norge har aktivt støttet Arslans kandidatur til prisen.

Etter fjorårets mislykkede kuppforsøk har tyrkiske myndighetene arrestert dommere og advokater i et stort antall – også prisvinner Murat Arslan. Tyrkiske myndigheter anklager Arslan for å ha tilknytning til Fethullah Gulen, mannen de mener skal ha organisert kuppforsøket.

Vaclav Havel prisen hedrer personer som har utmerket seg ved å forsvare menneskerettigheter. Prisen ble delt ut under en seremoni i Palais de l'Europe i Strasbourg under høstens åpning av Europarådets parlamentari-

Murat Arslan har sittet fengslet siden i fjor og kunne ikke delta under prisutdelingen i Strasbourg.

kerforsamling. Arslan beskrives av juryen som en trofast forsvarer av domstolenes uavhengighet.

Murat Arslan har sittet fengslet siden i fjor og kunne dermed ikke delta under prisutdelingen i Strasbourg, men det er publisert en takktale der han sier:

– Jeg taler til dere fra et fengsel i et land hvor «rule of law» er suspendert, som beveger seg langt unna demokratiske verdier og der dissidenter blir kneblet – og også menneskerettighetsforkjempere, journalister, mennesker som ønsker fred, mennesker som roper ut at barn ikke skal dø stemplet som terrorister og fengslet (...) Ja, det er sant at landet ikke har lært av Europas ubehage-

lige opplevelser i begynnelsen av det 20. århundre, og derfor nå gjennomlever den samme erfaringen med å bli et totalitært laboratorium.

Uavhengige domstoler

Murat Arslan sier at foreningen av tyrkiske dommere og anklagere (YARSAV) ble grunnlagt i 2006, i troen på at uavhengige og upartiske domstoler sikrer friheten i en demokratisk stat basert på menneskerettigheter.

– Vi kjemper for rettsvesenets uavhengighet og upartiskhet, «rule of law» og demokrati (...) Vi stod fast på våre verdier under alle slags trusler og press, sier han.

– Prisen vi betaler bare øker vår tro på at lov og demokrati vil bli internalisert i tiden som kommer – og det øker vår kampånd, sier han.

Det tyrkiske utenriksdepartementet har reagert kraftig på prisutdelingen – de kaller den uakseptabel og sier den skader troverdigheten til Europarådets parlamentarikerforsamling.

«Å presentere en terrormistenkt som menneskerettighetsforkjemper er å svikte idealene bak demokrati og menneskerettigheter», heter det fra Tyrkiske myndigheter, ifølge avisen Hurriyet Daily News.

Norsk dommer hedret med polsk medalje

Nils Asbjørn Engstad har mottatt det polske domstolsrådets medalje «Bene Merentibus iustitiae».

Engstad er lagdommer i Hålogaland lagmannsrett og leder for Utmarksdomstolen for Finnmark. Medaljen fikk han for sitt arbeid som president for Europarådets konsultative råd av dommere (CCJE).

Det var det polske domstolsrådet som delte ut medaljen i Warszawa

Dommer Nils Asbjørn Engstad under utdelingen av medaljen i Warszawa.

under markeringen av 100 års jubileet for gjeninnsettelsen av de polske domstolene og 100 års jubileet for Polens høyesterett.

Begrunnelsen for tildelingen er Engstads arbeid for forsvar av dom-

meres og domstolars uavhengighet i Polen og Europa, samt for sitt iherdige forsvar for dommernes rolle i demokratiske stater.

Lederen i Den norske Dommerforening, Ingjerd Thune, og presidenten i Norges Juristforbund, Curt A. Lier, gratulerer på forbundets nettside Engstad med hedersbevisningen.

«De uttrykker stolthet over at Norge, gjennom bl.a. Engstads innsats, kan bidra til å forsvare domstolars uavhengighet og andre rettsstatlige prinsipper som er truet i flere europeiske land», skriver Juristforbundet.

JURIST
FORBUNDET

GRATIS

Deltakelse og opphold
i enkeltrom er gratis.
Reiseutgifter dekkes
etter billigste
reisemåte.

Kurs for tillitsvalgte

Endringsprosesser i offentlig sektor

Målgruppe: Kurset er primært tilpasset statlig sektor, men interesserte fra kommunal sektor og Spekter-Helse kan også delta.

Fra: Torsdag 8. februar 2018 kl. 10.30

Til: Fredag 9. februar 2018 kl. 14.00

Sted: Son Spa, Son

Kursnummer: 2018651

Påmeldingsfrist: 12. desember 2017

Offentlig sektor er i utvikling. Mange av våre medlemmer og tillitsvalgte blir omfattet av interne endringer i egen virksomhet, eller endringsprosesser som gjelder større deler av forvaltningen. Det kommer stadig nye politiske krav om effektivitet og høyere avkastning.

Som tillitsvalgt er det viktig å finne sin posisjon i lokale endringsprosesser. Håndtering av endringsprosesser lokalt vil stille den tillitsvalgte overfor store utfordringer.

Kurset innleder normalt med foredrag med representant fra departementet. Her blir status i endringsarbeidet gjennomgått samtidig som vi ser på viktige utviklingstendenser i offentlig forvaltning. På det generelle planet har også kurset fokus på samarbeid innenfor Akademikerforeningen når det gjelder endringsprosesser. Det er også et innlegg knyttet til hvordan endringsprosesser påvirker arbeidsmiljøet.

Kurset gjennomgår aktuelt lov- og avtaleverk, hvilke avtalte virkemidler som kan benyttes samt hvordan medlemmenes interesser ivaretas.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: Solveig Dahl Kongsvik | sdk@juristforbundet.no | 915 55 268

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest én uke før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

Skatterettens uavhengige voktere

Flere får medhold i klager etter
behandling i ny skatteklagenemnd

Med fingerspitzegefühl innen skatterett og fokus på fakta, juss og uavhengighet har juristene i sekretariatet for den nye skatteklagenemnda vist at de utgjør en forskjell. Hver tredje klage som er til behandling ender nå med helt eller delvis medhold for den skattepliktige.

Tekst og foto: Tore Letvik

**Vi er mer
fristilt enn
mange andre
jurister
i offentlig
forvaltning**

Sekretariatet etablerte seg i nye lokaler på Forus i Stavanger for et år siden.

De 33 juridiske saksbehandlerne i skatteklagenemndas sekretariat, og en ledelse på direktør og to seksjonssjefer, holder til i moderne lokaler på Forus i Stavanger. Årlig behandler sekretariatet om lag 3500 klager. Juristkontakt har besøkt skattejuristene som holder uavhengighetens fane høyt hevet, men som merker arbeidspresset såpass godt at de har innført et kvarters «kontor-strekk» i pausen for å forebygge høye skuldre og stressalbuer.

Vi tas imot av Elisabeth M. Schwerdt, som er seniorskattejurist og hovedtillitsvalgt for skatteetatens juristforening, sekretariatets direktør Øyvind Eskeland, og saksbehandler Inger Helene Dirdal, også hun seniorskattejurist. Sammen med de i alt 42 ansatte utgjør de sekretariatet for den landsdekkende skatteklagenemnda som ble opprettet med virkning fra 1. juli 2016. Nemnda erstattet den tidligere ordningen med fem regionale nemnder og egne spesialnemnder for utenlandssaker, storbedrifter og merverdiavgift. Nemndas sekretariat ligger administrativt under Skattedirektoratet, men for å sikre sekretariatets uavhengighet er det lovfestet at det ikke skal kunne instrueres i faglige spørsmål.

– Hovedhensikten med å opprette nemnda, og dermed også oss, var å styrke rettssikkerheten og å sikre en effektiv behandling av klagesakene. Det kan høres litt selvfølgelig ut, men vi, i likhet med intensjonen bak opprettelsen av nemnda, er opptatt av at like saker skal behandles likt, uavhengig av hvor du bor i landet.

Tidligere ble sakene behandlet i regionale nemnder, sier Eskeland, som er utdannet jurist, med 35 års erfaring som advokat i Arthur Andersen og Ernst & Young. I likhet med mange andre skatteadvokater startet han sin yrkeskarriere med noen år i Skatteetaten. Selve Skatteklagenemnda består av leder, nestleder og 51 ordinære medlemmer som er spredt over hele landet, og som normalt arbeider inndelt i

avdelinger på tre personer. Saksgangen er slik at en skattepliktig som får endret sin skatt av sitt lokale skattekontor og klager til skattekontoret for å få avgjørelsen omgjort, automatisk får sin klage behandlet av nemnda dersom skattekontoret ikke gir klager medhold. Skattekontoret sender da en redegjørelse til sekretariatet som foretar en selvstendig vurdering av fakta og juss og sender så sin innstilling til nemnda for endelig avgjørelse der.

Med den nye ordningen får mer enn 30 prosent av de skattepliktige helt eller delvis medhold. Dette er en økning fra tidligere ordning. Hvor mange flere som får medhold er ikke nøyaktig tallfestet, men etter det Juristkontakt erfarer skal det ha vært indikasjoner på at rundt 20 prosent av de som klaget helt eller delvis fikk medhold under den gamle ordningen.

// Det har vært noen temaer hvor vi er uenige i skattekontorets fremstilling

Rekrutterer fra advokatfirmaer

Før sekretariatet var etablert for litt over ett år siden formelig støvsugde Eskeland Stavanger for dyktige skattejurister å ansette. Til tross for sin bakgrunn i Skatteetaten har han vært opptatt av at sekretariatet skal bestå av en blanding av jurister rekruttert fra skatteetaten og fra advokatfirmaer og næringslivet.

– Vi har rekruttert i 3-4 omganger og tok først en god del jurister fra Skatt Vest. Men selv om det i første omgang kanskje var en overrepresentasjon fra etaten hadde 30 prosent jobbet som advokater ute i næringslivet tidligere og altså vært på begge sider, sier Eskeland som har en lønnsstige å bruke som ligger godt over det

skattejurister i førstelinje, på skattekontorene, tilbys.

Etter over ett års drift har sekretariatet fått så godt som alle på plass, og i økende grad rekruttert fra advokatfirmaer.

– Nå er godt over 50 prosent av de som jobber her rekruttert fra andre enn skatteetaten. Min tanke er da også at samarbeidet mellom godt erfarne folk fra etaten og godt erfarne folk fra næringslivet og advokatvirksomhet har gitt en god blanding av folk som drar nytte av hverandres respektive erfaringer og måter å se tingene på. Det gir også bedre opptrening i å se klagesakene fra en objektiv vinkel. Det er viktig i forhold til å styrke uavhengigheten, noe som var ett av hovedformålene ved denne omleggingen, sier Eskeland som heller ikke legger skjul på sekretariatets forankring.

– Vi er jo en del av skatteetaten. Vår oppgave er å sørge for at etaten som sådan har gjort en best mulig jobb. Slikt sett skal vi forsvare etatens omdømme, samtidig som vi skal bygge et eget omdømme i to retninger. Vi skal teste ut om skattekontoret har håndtert saken på en god og riktig måte hva gjelder faktum og juss, og vårt arbeid får betydning både for sekretariatets eget omdømme, og for Skatteklagenemndas arbeid og omdømme. Mange av sakene må bygges helt fra bunnen av både med hensyn til fakta og juss, sier Eskeland.

Effektivisering

Skattekontorenes redegjørelser i klagesakene har vist seg ikke alltid å tilfredsstille sekretariatets forventninger, kan Elisabeth M. Schwerdt fortelle.

– Saksbehandlerne på skattekontorene har gjerne sine individuelle måter å skrive sakene på. Vi skal gjøre saken så kort og konsist som mulig og vi blir ofte nødt til å korte ned redegjørelsene fra skattekontorene

– Vi har hatt gående en dialog med skatteklagenemnda, skattekontorene og ikke minst skattedirektoratet. Direktoratet har nå sendt nye ret-

ningslinjer til skattekontorene om hvordan de skal skrive disse redegjørelsene de sender oss, for at vi i større grad skal få «drahjelp» ved at de har en enhetlig måte å fremstille sakene på – og som likner litt mer på den måten vi skriver innstilling til nemnda på. Det kan ikke være lett for skattekontorene å vite hvordan redegjørelsene bør skrives uten å ha tilgjengelig klare retningslinjer. Hvis faktum er tydelig fremstilt fra skattekontoret så kan vi jo stort sett ta utgangspunkt i denne så lenge vi synes det er en god fremstilling. Noe annet ville være sløsing med ressurser, sier Schwerdt til Juristkontakt.

Skattejuristene på Forus behandler om lag 3500 saker i året. Schwerdt er tydelig på at Skatteklagenemndas sekretariat ikke er tilstrekkelig dimensjonert for det store antallet saker.

– Også Juristforbundet har gitt uttrykk for at vi er underdimensjonert. I en oppstartfase går ting gjerne litt seinere fordi mange ting skal på plass i organisasjonen og slikt. Etter å ha gjennomført effektiviseringstiltak har vi fått ting til å gå fortere. Men det er jo også ved bruk av mye overtid, og det er grenser for hvor lenge det vil være bærekraftig. Vi mener derfor at vi må få flere saksbehandlere for å klare å ta unna, sier Schwerdt.

Hun forteller at mange saker av betydelig størrelse ligger ubehandlet.

– Dette rett og slett fordi vi har fulgt opp Skattedirektoratets fokus på at det skal være produksjon og at saksbehandlingstiden skal gå ned. Vi har derfor jobbet for å få ut saker, og da blir gjerne ikke de tyngste sakene prioritert først, sier Schwerdt.

Ved opprettelsen i fjor overtok sekretariatet mange saker som de tidligere nemndene ikke rakk å behandle før de ble avvirket.

– Vi har derfor et etterslep på større saker som vil kreve ganske mye kapasitet, og vi er lett bekymret for at presset skal bli for stort, da det jo er grenser for hvor gamle disse sakene kan bli, sier seniorskattejuristen.

F.v. Elisabeth M. Schwerdt, Øyvind Eskeland og Inger Helene Dirdal mener sammensetningen av de ansatte gjør sekretariatet i stand til å se klagen fra en objektiv vinkel.

Som tillitsvalgt ser hun at juristene havner i en skvis.

– Vi har mange saker som skal behandles, herunder større saker, og nemnda forventer kvalitet og er veldig opptatt av hvordan innstillingen vi gir dem skal se ut og hvordan jussen skal fremstilles. Skattedirektoratet forventer på sin side god fremdrift i klagebehandlingen. Dette gir utfordringer i forholdet mellom fremdrift og kvalitet, sier Schwerdt som mener det er behov for minimum 5-10 flere jurister til å behandle sakene i sekretariatet.

– I mellomtiden jobber vi så fort vi kan i forhold til å holde den kvaliteten som er nødvendig, sier hun.

Faggrupper

For å få ned saksbehandlingstiden etableres faggrupper hvor en gruppe på 3-4 jurister tar for seg en type problemstillinger. Det kan være alt fra

enkle tilleggsskattesaker til saker om merutgifter for pendlere.

– Faggruppen lager en mal, som alle skal bruke, slik at vi ikke trenger å søke opp rettskildene gang på gang i slike saker. Så kjører vi en felles dugnad, gjerne med alle 33 saksbehandlere som behandler disse sakene etter den malen. Da kan fellesdugnden få unna opptil 200 saker i løpet av 3-5 dager. Malen inneholder relevante rettskilder og dommer, slik at hver enkelt slipper å sitte å oppfinne hjulet på egen hånd for hver sak. Dermed får vi en gjenbrukseffektivitet, og vi gjør dette en gang i måneden på forskjellige områder. Vi har gjort dette på 3-4 områder nå, og kommer gjerne til å gjøre det på et par områder til. Men resten av den måneden skal jo saksbehandlerne gripe fatt i alle de sakene de har fått tildelt, alt fra de svært krevende, tunge sakene til andre mindre

omfattende saker. Vi har jo saker som gjelder mange hundre millioner, ja i enkelte tilfeller opp på milliardnivå. Disse svært omfattende sakene har også krevd store ressurser på skattekontorene og det kan ha gått lang tid før de kommer til oss, sier Eskeland.

Dette er saker som ofte er representert med ressurssterke skattepliktige.

– Ikke sjeldent er det store advokatfirmaer som tar kontakt med oss, vil vite om fremdrift, gjerne ha møter om saken og slikt, så vi må også ha fokus på disse sakene. Men vi har kommet til at kombinasjonen med disse dugnadene og dette med å plukke opp saker for seg selv resten av måneden har vist seg å være effektiv, og faktisk populær blant de ansatte, sier Eskeland.

Noe juristenes tillitsvalgte bifaller.

– Det skaper en veldig god fellesskapsfølelse og et godt diskusjonsforum når alle jobbet med det samme i en uke. Det har blitt veldig positivt mottatt fra saksbehandlerne, sier Schwerdt.

Positivt med aldersspenn

I skatteklagenemndas sekretariat er aldersspennet stort mellom de ansatte.

– Vi har alt fra folk med 15-20 års erfaring som skattejurister, til nytdannede som startet for ett år siden. Vi har ansatt en del nytdannede, noe som har vært en stor suksess, sier Eskeland.

Inger Helene Dirdal er blant de yngre juristene. Hun setter pris på blandingen av yngre og eldre og erfarne kollegaer og jobbingen i team gjennom faggrupper og dagnader.

– Det sikrer jo en stor grad av likebehandling også. Alle får den samme opplæringen, vi jobber parallelt med sakene og diskuterer med hverandre internt og hvis det er spørsmål som må avklares, sier hun.

Skatteklagenemndas sekretariat og dets jurister og økonomer har vist seg å gjøre en så god jobb at selve nemnda som regel gjør sekretariatets innstilling til den endelige avgjørelsen i saken.

– Det er ganske få avvik i nemnda i forhold til sekretariatets forslag. Det forteller jo at det er blitt gjort et ganske grundig arbeid av våre folk før det skal til behandling både i stor avdeling og i alminnelig avdeling, sier Eskeland.

Hvis en av de tre i de alminnelige avdelingene i nemnda dissenterer, skal saken behandles i såkalt stor avdeling. Da deltar både lederen og nestlederen av nemnda i avgjørelsen, i tillegg til tre andre nemndsmedlemmer. Et slikt stormøte holdes hver måned i lokalene til sekretariatet. I september måned avgjorde stor avdeling hele 26 saker i løpet av to dager. Av alle saker som er blitt avgjort av nemnda har bare en sak endt i retten.

– Dere har stor betydning for enkeltskattepliktige, da deres innstilling har stor innflytelse på saken, og ofte blir avgjørelsen den samme som innstillingen. Hvordan er det å føle på det ansvaret?

– Å ha et slikt ansvar gjør det meningsfylt å jobbe her. Vi er mer fristilt enn mange andre jurister i offentlig forvaltning. En er ikke underlagt retningslinjer fra andre høyere organer, men står fritt i forhold til å tolke de rettskildene som finnes, basert på faktum og juss. Det er jo det som gjør dette ekstra spennende, sier Schwerdt.

Noe Inger Helene Dirdal sier seg enig i.

– Vi får jobbe selvstendig med saker innenfor et bredt fag- og bransjespekter, både med skatte- og avgiftsrettslige spørsmål, noe som gjør arbeidet interessant og variert. Det er også høyt kvalifiserte saksbehandlere som jobber her. Faglig dyktige folk som er opptatt av å treffe riktige avgjørelser basert på det som er gjeldende rett, sier hun.

Overprøver skattekontorene

Øyvind Eskeland mener metodene som sekretariatet bruker er en ren glede for en jurist.

– Vi har en mer formaljuridisk tilnærming til rettskildeb Bruken.

Mens skattekontorene i førstelinjetjenesten naturlig nok vil bruke den såkalte «Lignings-ABC» som utgangspunkt for å få en lik behandling på lignende saker, er ikke «Lignings-ABC» vår primære rettskilde. Vi går i stedet først på lovtekst, forskrifter, høyesterettsavgjørelser og andre avgjørelser i domstolene, sier Eskeland.

Det er da også slik at sekretariatet i flere av sine innstillinger, som har blitt nemndas avgjørelser, i noen tilfeller har kommet til et annet resultat enn det som fremgår av Lignings-ABC.

– Noen av de prinsipielle sakene som vi har hatt i stor avdeling er blant de sakene som har fått oppmerksomhet i media. Det har vært noen temaer hvor vi er uenige i skattekontorets fremstilling, og som har blitt lagt merke til, særlig i aviser og medier med fokus på økonomi og finans, sier Schwerdt.

Hun forteller at stadig flere viser interesse for juristjobbene i sekretariatet.

– Etter hvert har vi rekruttert flere og flere fra advokatfirmaer og bedrifter. Vi begynner å få et renomme. I tillegg til at uavhengigheten vår er interessant, liker jurister at vi har fokus på fag, og vi har fra første dag hatt et sterkt fokus på selvstendighet og kvalitet, sier Schwerdt.

Sammen med kollega Dirdal fremhever hun arbeidsplassen som et sted med godt sosialt miljø, som et sted hvor det gjøres gode tiltak for trivsel og teambuilding.

– Positive faktorer er god spredning i alder og godt humør. Selv om vi føler på arbeidspresset så er vi i høyeste grad en gjeng motiverte medarbeidere, sier Dirdal.

Skattejuristene har treningsturer sammen og utøver «kontor-strekken» hvor de i et kvarter strekker på armer og bein for i en stakket stund kunne legge rettskilder, paragrafer og forarbeider på hylla i bygget hvor både lokaler og ansatte jurister etterlater en følelse av romslighet og åpenhet.

Politiet med nettpatrulje

– Vi driver forebygging på internett

I politiets nye strategi skal tilstedeværelsen på nett styrkes frem mot 2025.

Tekst: Caroline Svendsen

Foto: Anette Andresen

Og dette arbeidet er allerede godt i gang hvis vi skal tro Kjersti Rønholt. Hun er ansatt i Kripos i Seksjon for internettrelatert etterforskningsstøtte. Rønholt var en av foredragsholdere på det siste møte i «Girl Geek Dinners». Rønholt har selv bakgrunn som blant annet javaprogrammerer. Hun minner om at norsk lov også gjelder på internett. Nå foregår også stadig mer etterforskning der.

– Vi har veldig flinke spesialister og årlig sikrer Kripos spor i over 130 etterforskningsaker, men det kommer mange flere ting å forholde seg til på internett, forklarer hun.

For å kunne etterforske lovbrudd på internett effektivt påpeker Rønholt at det er viktig å få med seg generalistene som kan ivareta forebygging, etterretning og etterforskning.

Hun viser til at internett har tre distinkte roller i kriminalitetsbekjempelse, og den første er som åsted. Her snakker vi tradisjonelt om datakrim som hacking og datainnbrudd. I rollen som verktøy kan det dreie seg om lovbrudd som både kan begås på internett, men også ved bruk av mer «tradisjonelle» metoder. Dette kan for eksempel være salg av narkotika og hatkriminalitet. Og den siste rollen er når internett kan være sporkilde for ugjerninger som drap og vinningskriminalitet. Her er kriminaliteten ikke begått på internett, men såkalte e-spor kan likevel sikres, og bli en del av den videre etterforskningen.

– Vi driver med forebygging på internett og ønsker å være særlig syn-

Kjersti Rønholt minner om at norske lover også gjelder på internett. Nå skal politiet ha økt tilstedeværelse der.

lig her. Målet er å forhindre og begrense kriminalitet, sier Kjersti Rønholt.

Nettpatrulje

En av måtene politiet er synlige på nettet er med Politiets Nettpatrulje i regi av Kripos på Facebook. Hittil følger 30.000 brukere siden, og i løpet av denne høsten skal siden brukes av alle politidistriktene i landet.

– Denne siden gir enkle råd til publikum, og er et eksempel der vi bruker internett til å forebygge, sier Rønholt.

I tråd med politiets nye strategi vil

det fremover også være mulig å treffe politiet tilfeldig på nettet.

– Politiet vil være på steder på nettet der brukerne også er. For eksempel kan de komme innom grupper på internett, og vil kunne aktivt oppsøke miljøer på nettet der det er behov for det, sier hun.

Kjersti Rønholt minner om at mye av kriminaliteten som skjer på internett er den samme som skjer også utenfor internett.

– Internett er jo bare et verktøy i denne sammenhengen. Vi må kunne klare å bruke de lovene vi faktisk har, også på internett.

Vil heve kvaliteten på tolking i norske domstoler

Aktører som kjenner godt til tolking i retten ønsker nå endringer. Tor Langbach, mangeårig direktør for Domstoladministrasjonen og med en lang karriere som jurist og tingrettsdommer, mener domstolene må bli mer bevisst på hvilke tolker som engasjeres.

*Tekst: Caroline Svendsen
Foto: Anette Andresen*

Juristkontakt snakker med Langbach i forbindelse med Multilingspråkkonferanse i begynnelsen av oktober. Multiling er et forskningssenter finansiert av Norges Forskningsråd som et Senter for fremragende forskning (SFF) ved Institutt for nordiske og lingvistiske studier. Hvordan språket brukes i rettsprosesser er i ferd med å få mer oppmerksomhet, også internasjonalt. Et av de sentrale temaene på konferansen var tolking.

– Jeg syns det største problemet med tolking i regi av domstolene er at forhandlingene ikke tas opp på bånd. Feilen her er at det da ikke blir noen

mulighet for etterkontroll, påpeker Langbach.

Han viser til at det er et penge-spørsmål å sikre opptaksutstyr ved alle landets domstoler. Ifølge Langbach ble det i 2009 brukt 66 millioner kroner på tolking ved norske domstoler, mens i 2016 var tallet kommet opp i 133 millioner.

Langbach påpeker at tolkingen ved landets domstoler kan bli noe tilfeldig. Han trekker også frem at videotolking brukes en del ved de mindre domstolene der det kan være vanskelig å skaffe tolk. Han mener dette i noen tilfeller kan være problematisk, fordi det gjør det vanskeligere å få til en fornuftig konsultasjon mellom klient og forsvarer. Langbach minner samtidig om at mens tolking ved domstolene er dekket av staten, må politiet dekke tolketjenester over sitt eget budsjett.

Selv har han i løpet av sin dommerkarriere bare opplevd en gang at en rettssak måtte avbrytes på grunn av dårlig tolking, da en klient sa fra om at han mente tolkingen ikke var brukbar.

Overvurderer språkforståelsen

Ifølge forskere som var tilstede på konferansen skal man være varsom med å tro at man kjenner et språk

godt nok hvis man havner i en rettsprosess på et språk som ikke er ens eget, selv om man selv mener man behersker språket svært godt. Her kjenner Langbach seg igjen.

– Jeg har hatt en del rettsmøter på engelsk fordi alle aktørene i retten mener de behersker språket og at det dermed ikke har vært nødvendig med tolk. Men det er nok riktig å være skeptisk til det, kommenterer Langbach.

Han påpeker at de mest krevende situasjonene når det gjelder å skaffe tolk er ved akutte rettsmøter der alt må gå raskt. Tor Langbach mener en utfordring er at den som skal tolkes for de øvrige aktørene i retten må snakke i korte setninger, og lære seg å stoppe etter hver tredje setning, slik at tolken får med seg det som sies.

– Jeg har selv som dommer måtte stoppe snakkesalige advokater for at tolken skulle kunne få med seg alt, sier han. – Dessuten burde det nok i større grad brukes to tolker når saken er lang og komplisert, legger han til. ►

Tor Langbach, tidligere direktør for Domstoladministrasjonen, er opptatt av hvor viktig det er å få på plass lydopptak i domstolene – også for å etterprøve kvaliteten på tolking.

// Jeg har selv som dommer måtte stoppe snakkesalige advokater for at tolken skulle kunne få med seg alt

Sammenlignet med de fleste andre land har Norge lagt forholdene ganske godt til rette for tolking. Høgskolen i Oslo og Akershus har for eksempel et Bachelorstudium for tolking i offentlig sektor og det finnes et eget tolkeregister driftet av Mangfolds- og integreringsdirektoratet som gir oversikt over tolkers formelle kompetanse.

Registeret er først og fremst rettet mot tolkebrukere i offentlig sektor, men er tilgjengelig for alle gjennom Tolkeportalen. Det er også ulike kvalifikasjonskategorier for tolker. Denne informasjonen er synlig og søkbar i registeret.

Men det er likevel noen problemstillinger det er viktig å være klar over når man skal bruke tolk, for eksempel hva det vil si å tolke via videolink fra et annet lokale. Forsker Bente Jacobsen ved fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier på Høgskolen i Oslo og Akershus talte selv til konferansen via videolink. Hun synliggjorde samtidig noen av ulempene ved å bruke video, i og med at forbindelsen falt ut i løpet av foredraget og noe av tiden gikk med til å løse tekniske utfordringer. Kommunikasjonen opplevdes ikke like bra, og det var også noen auditive problemer, altså ikke helt ulikt forholdene som kan oppstå når det skal tolkes via videolink.

Kvalitetssikring

Bente Jacobsen har som forsker sett på politiavhør og rettsstolkning i Norge, og hennes erfaring er at verken advokater eller politi kan nok om tolkens rolle i en rettsprosess. Hun tar til ordet for mer skolering på dette feltet. Jacobsen

Leder for Norsk Tolkeforening, Katerina Sandstø, ønsker at flere kvalifiserte tolker brukes i norske domstoler. Det er ikke nødvendigvis tilfelle i dag.

spør om det burde innføres en særskilt test for tolker som skal arbeide i retten. Dessuten peker hun på at det kan være vanskeligheter med å finne tolker innen mere marginaliserte språk.

– Det kan være problem med å finne eksperter innen språk som arabisk og tyrkisk i Norge, påpeker hun. Et annet aspekt er at det er viktig at tolken har god nok kulturforståelse og greier å formidle ideer og abstrakte konsept på en korrekt måte. I tillegg peker Jacobsen på rammebetingelser for tolker i retten.

– Ofte kan tolkene føle seg stresset og det er viktig å huske at tolking er en prosess som krever veldig mye mental energi, forklarer hun.

Katerina Sandstø, statsautorisert tolk og leder av Norsk Tolkeforening er bekymret for utviklingen. Hun tolker selv mellom russisk, norsk og engelsk og har jobbet som tolk siden

1991. I tillegg jobber hun som lærer ved tolkeutdanningen på Høgskolen i Oslo og Akershus.

– Jeg mener at den største utfordringen for tolkeyrket i dag er en manglende forståelse for hvor avgjørende kvaliteten på tolkingen er for selve rettsprosessen, sier hun.

Sandstø er ikke enig i at det største problemet med tolking i retten er manglende opptak av det som blir sagt.

– Et slikt lydopptak i seg selv er ikke en garanti for at tolkingen holder mål, påpeker hun.

Sandstø mener det at tolk er en ubeskyttet tittel, fører til at mange ukvalifiserte personer opererer i bransjen.

– Vi ser at ytterst få kvalifiserte tolker jobber for kommersielle tolkebyråer, hevder Sandstø.

Hun mener bruk av ukvalifiserte

Forbedrer tolkebestillingen

Oslo tingrett og Oslo politidistrikt samarbeider om et prøveprosjekt med en elektronisk løsning for bestilling av tolk.

I Oslo tingrett, som er landets største domstol, opplyses det at 95 prosent av de innkalte tolkene i straffesaker med meddommere enten er statsautoriserte tolker eller translatorer og/eller tolkeutdannede.

Nærmere 40,2 millioner ble brukt på tolketjenester i Oslo tingrett i 2016. Det ble brukt tolk ved hele 40 prosent av sakene som gikk for Oslo tingrett i fjor.

– Hittil har vi ringt direkte til tolkene, men det er jo en meget tidkrevende måte å få tak i de best kvalifiserte tolkene fordi vi hele tiden må legge igjen beskjed, forklarer Nina Gulbrandsen.

Hun er prosjektleder for det ettårige prøveprosjektet og har jobbet med tolkeproblematikk ved Oslo tingrett i 15 år.

– I prøveprosjektet vil vi invitere de tolkene som Oslo tingrett bruker mest og de tolkene Oslo politidistrikt har avtale med, til å registrere seg i prøveprosjektets tolkedatabase. Det vil være anledning for andre tolker å registrere seg senere. Vi regner med å igangsette i november/desember 2017, sier Gulbrandsen.

Hun viser til at de fleste tolkene som Oslo tingrett bruker er selvstendig næringsdrivende og svarer på henvendelser selv. Det kan derfor være ganske vanskelig å få tak i tolker hvis de er opptatt eller har mye å gjøre.

– I tillegg er det forventet at tolkene sparer tid fordi de ikke blir kontaktet for å ta oppdrag når de allerede er opptatt, sier hun.

tolker skyldes uvitenhet hos saksbehandlere som har ansvar for å bestille tolk. Ideelt sett hadde Sandstø ønsket seg at rettsvesenet hadde en egen tolkeformidlingstjeneste som kunne kvalitetssikre tolking og et eget fagråd som kunne se på saker der det oppstår tvister om tolkingens kvalitet.

– Jeg syns det burde vært en instans der folk som stilte spørsmål ved tolkingens kvalitet kunne henvende seg. God tolking bygger på gode språkkunnskaper, tolketekniske ferdigheter, yrkesetikk og ikke minst personlig egnethet. Kvalitet på tolkingen bør vurderes kun av eksperter. Sånn som det er nå, er det kun en måte å kvalitetssikre tolkingen på: å forsikre seg om at tolken som blir bestilt har nødvendige tolkefaglige kvalifikasjoner – det vil si statsautorisasjon og /eller tolkeutdanning, sier Katerina Sandstø.

Forsker Bente Jacobsen jobber til vanlig ved fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier på Høgskolen i Oslo og Akershus, men oppholder seg nå i Grønland. Derfor talte hun til konferansen via videolink.

Prøveprosjektet i Oslo tingrett

Prosjektet har flere mål når det gjelder kvalitet og effektivitet:

Kvalitet

- Sørge for at best kvalifiserte tilgjengelige tolk bestilles
- Sørge for dokumentasjon av bestillingsprosessen
- Sørge for statistikk på antall oppdrag, kvalifikasjon, språk m.m.

Effektivitet

- Færre manuelle prosesser for hver bestilling
- Mindre tidsbruk
- Samordning av bruk av tolker / bedre utnyttelse av tolker

Ny i Stortingets justiskomite

Juristen som tok veien fra Finnskogen til Løvebakken

Hun vurderte å bli journalist, utdannet seg til jurist og ble politiker. For Emilie Enger Mehl (24) har veien blitt til mens hun har gått. Med suksess som resultat.

Tekst og foto: Tore Letvik

Etter valget har 24-åringen blitt Stortingets yngste kvinnelige politiker og nybakt medlem av Stortingets justiskomite. Hun rakk knapt nok å gjøre ferdig sin master i rettsvitenskap før hennes politiske karriere tok av for fullt og Løvebakken slukte henne.

I stedet for å jobbe for klienter, med domstolene som arena, skal nå juristen og Sp-politikeren i de nærmeste fire årene ta i bruk politiske verktøy for å være med på å forme fremtidens justispolitikk, med Stortinget som plattform.

– Jeg går rundt med en følelse av ærefrykt og kjenner på at jeg er med på noe stort. Overveldende, men veldig bra, svarer Mehl når Juristkontakt ber om kommentar til at hun med ett er blant justiskomiteens betrodde medlemmer.

Vi møter henne en grytidlig morgen i Oslo. Vintermørket har ikke rukket å trekke seg unna Oslos gater. Intervjuet må gå unna i rask fart. Mehl skal i morgenmøte på Stortinget. Vi benker oss på en kafe i Karl Johans gate, bare et steinkast fra» tinget». Utenfor våkner tigerstaden sakte men sikkert til liv. Foran oss sitter en jordnær ung kvinne med røtter både i Oslo-området og fra de dype skoger i Hedmark. Engasjert, direkte og åpen.

– Veien har blitt til mens jeg har gått. Jeg liker å være åpen for nye impulser. Min erfaring er at man da blir mer bevisst på valgmulighetene underveis, sier Mehl som også røper at det ikke bare er veien foran henne som betyr noe i livet hennes.

– Det er viktig å lære av vår historie. Selv om vi lever i et nytt og moderne samfunn nå, er det mye erfaring å hente fra hvordan man løste oppgaver i tidligere tider, sier 24-åringen som for to år siden fikk et helt særegent blikk inn i hvordan man levde i et langt mer primitivt og annerledes Norge.

Vant realityserie

Mange husker henne kanskje som Emilie, som gikk seirende ut av den populære realityserien» Anno» på

NRK i 2015. Serien hvor deltakerne ble sendt 250 år tilbake, og levde i ti uker slik befolkningen gjorde i 1764, i et lukket område i Bergen.

– Tiden i Anno var veldig lærerik, med mye praktisk arbeid og kontakt med den forhistorien nordmenn er en del av. For meg var det nyttig å se hvor mye mer nøkternt samfunn vi hadde før, med mye større forskjeller mellom folk. Det var fint å oppleve, i den grad det går an å gjenskape 1764, sier Mehl.

– Men du vil vel ikke ha oss tilbake til 1764?

– Nei, jeg lover å se fremover. Men jeg tror vi har noe å lære. Det å ha litt ettertanke og å være litt nøktern og ikke ta alle godene vi har i dag for gitt. Det er om å gjøre å skape et samfunn med færrest mulig forskjeller blant folk. Samtidig så er det jo også slik at veldig mange i Norge har det bedre og bedre hele tiden på en måte. Noen ganger lurer jeg på hvor godt er det mulig å ha det? Jeg vet jeg stiller et spørsmål det ikke er mulig å gi noe svar på. Det viktigste må være at alle føler seg fornøyd og ivaretatt, og som stortingspolitiker vil jeg nå få være med på å bidra til det i enda større grad enn som lokalpolitiker, sier Mehl.

I likhet med da hun gikk av med

seieren i Anno kunne Emilie Mehl juble og strekke armene i været etter at opptellingen av velgernes stemmer under stortingsvalget var over i høst. Hun var andrekandidat for Hedmark Senterparti, og kunne stolt notere seg at hun skulle på Stortinget sammen med partikollega og veteran, Trygve Slagsvold Vedum (38), etter at antall stemmer som partiet fikk i Hedmark økte med hele 12,1 prosentpoeng sammenlignet med valget i 2013.

Plutselig sto hun i Stortinget som ung politiker fra Hedmark. Landets viktigste bygning åpnet etter sommeren, med Kongen, statsministeren, statsråder, og full pomp og prakt.

– Kanskje det mest høytidelige jeg har vært med på. Veldig preget av gamle tradisjoner og organisert ned til minste detalj. Alt var tenkt på. Da gikk det virkelig ordentlig opp for meg at jeg hadde kommet inn og hva det egentlig innebærer. Jeg sto der inne i stortingssalen med alle de øverste samfunnsleiderne i Norge, kongelige, militærvakter, alle utenlandske ambassadører og familien min som jeg er veldig glad i. Det var et sterkt øyeblikk, sier Mehl stille.

Bor på gård

24-åringen vokste opp i Ås, like utenfor Oslo. Da hun var 14 flyttet familien til Åsnes Finnskog, fem mil utenfor Elverum. Der driver hennes far som gårdbruker, med storfe, høner og rugeegg. Selv har hun hatt hest og ridning som sin store interesse.

I vår tok hun master i rettsvitenskap, og fikk jobb som advokatfullmektig ved advokatfirmaet Eldens kontor i Elverum. Under jusstudiene i Oslo bodde hun i bofelleskap i hovedstaden. Ved siden av å studere juss har hun de siste årene vært stadig sterkere engasjert i politikk og har gått gradene i Senterpartiet i Hedmark, og ble blant annet nestleder i Senterungdommens sentralstyre. I 2015 ble hun medlem av Hedmark fylkesting, og nestleder for komité for økonomi og regionalt samarbeid. Etter at hun ble valgt inn på Stortinget i høst ble det klart at hun fikk

bli medlem i justiskomiteen, blant andre sammen med partikollega Jenny Klinge som, i likhet med flere av komiteens medlemmer, har mange års erfaring som justispolitiker på Løvebakken.

– Hvordan blir det å komme på Stortinget hvor mange av stortingsmedlemmene er langt eldre enn deg da?

– Jeg forholder meg ikke så mye til alder. Fordi jeg er valgt inn på samme grunnlag som alle de andre. Og så lenge jeg har holdt på med politikk så har jeg alltid blitt respektert på samme måte som andre. Jeg har jo ofte vært yngst i forsamlinger jeg har deltatt i. Så jeg tenker at det er politikkens innhold som er viktigst og ikke hva du mangler i alder. Men selvfølgelig er det viktig når man er såpass ung da å ha respekt for at det finnes en historie som er viktig vite om, og om man ikke kan den så må man være ydmyk for at den er der. Og å sette seg inn i den, være åpen for at andre har innsikt som jeg ikke har selv. Men det å lytte til andre er personlige egenskaper jeg tenker at alle burde være bevisst på, uavhengig av alder.

|| Digitalisering av domstolene er kjempebra, men vi i vil kjempe for at det skal gjelde alle domstolene og ikke bare de største

Rett ut i permisjon

Da det ble klart at Mehl blir en av våre folkevalgte stortingspolitikere, fikk hun permisjon fra jobben som advokatfullmektig og skal vie seg til politikken. Hun mener imidlertid det er likheter mellom det å jobbe som jurist, og det å jobbe med justispolitikk.

– Politikerne gir lovene og jussen tolker dem. Så begge deler handler på en måte om hvordan samfunnet skal

styres, hvilke prinsipper som skal gjelde, hvilke rettigheter man skal ha, eller begrensninger. Jeg liker å være med å påvirke utviklingen av samfunnet, noe man altså også gjør som jurist, men som blir litt annerledes som politiker hvor man en initiativrett til å fremme saker og kan jobbe på en helt annen måte i forhold til forslag og utforming av lovgivningen. Jeg trives med både juss og politikk, og når jeg har fått mulighet til å jobbe med det jeg liker så gjør jeg gjerne det en stund. Så får vi se hva livet bringer senere. Akkurat nå er jeg veldig fornøyd med å være politiker, sier Mehl som i ukedagene bor på hybel i Oslo og ukependler hjem til Åsnes i helgene.

Vi går rett på sak og spør henne om det ikke er mye ulv i traktene der hun bor, i Finnskog. Det er som om juristen og politikeren helst vil flette tenner og glefse mot rovdyrpolitikken. Men diplomaten og taktikeren slår inn, og hun sier med et smil.

– Jeg har mitt klare syn på ulv. Men jeg må få lov til å komme tilbake til spørsmålet, sier Mehl på akademisk vis.

Hun røper likevel at hun som jurist har sett på lovverket i forhold til forvaltningen av ulvestammen her i landet. Regjeringens tolkning av lovverket har vært sentral i myndighetenes tilbakeholdenhet med å felle flere ulver enn det som er gjort til nå. Etter selv å ha sett på de ulike lovene har Mehl sitt syn på hvordan lovverket kan tolkes.

– Etter mitt syn er det ikke grunnlag for noen svart-hvitt-tolkning av lovverket, sier Mehl som dermed antyder at norsk politikk kan ha fått nok en ulvekritisk stemme på toppnivå i de kommende årene.

Lyd i stortingsflygelet

Hun har vært en knapp måned på Stortinget, og selv om det kanskje var for tidlig å spørre, så spør vi henne likevel hva hun mener vil være viktige ting for henne å sette fokus på i tiden som kommer. Mehl forteller at hun har vært i en innkjøringsperiode, med

Emilie Enger Mehl (Sp) og Karin Andersen (SV) og i deputasjonen som ledsager H.M. Kong Harald og hans følge. Her på vei inn til den høytidelige åpningen. (Foto: Morten Brakstad/Stortinget)

opplæring i datasystemer og andre rutiner som er obligatorisk for enhver som begynner på en ny arbeidsplass. Så kommer det.

– Politireformen er noe mange i Hedmark har vært veldig misfornøyd med, da de opplever den som en sentraliserende reform. Jeg vil ikke være med på at politiet flyttes vekk fra lokalsamfunnet. En annen ting er digitalisering av domstolene. Det er kjempebra, men vi i Senterpartiet vil kjempe for at det skal gjelde alle domstolene og ikke bare de største.

– Av saker fra statsbudsjettet er regjeringens forslag til store kutt i midler til spesielle rettshjelpstiltak noe jeg, og mange andre med meg, vil kjempe for å stanse. Det er veldig dårlig innsparingspolitikk å ramme inn på

midler til frivillige rettshjelpstiltak som er en god, både forebyggende og reparerende virksomhet vi trenger i samfunnet og som kan spare oss for mange kostnader på andre områder ved at folk får hjelp og føler seg ivare tatt. Av flere andre ting jeg brenner for å få endret, er det faktum at advokatenes salærsatser ikke får noen økning i dette budsjettet. Det er noe vi vil se om vi kan få gjort noe med, sier Mehl.

Da vi spør den nybakte stortingspolitikeren om hvilke interesser hun har, blir Mehl for første gang litt rådvill.

– Hesteinteressen har jeg ikke tid til lenger. I det hele tatt så er dagene så hektiske at jeg har tenkt at jeg må passe på å sette av litt tid til interesser

jeg kan dyrke. Slik at hverdagen ikke bare består av jobbing. Jeg har behov for å være kreativ, og liker å skrive, og å spille. Som liten jente spilte jeg piano. Det har jeg tatt opp igjen, og håper å få tid til å kose meg med fra tid til annen, sier hun.

– Har de et piano eller flygel inne på tinget da?

– Jeg har hørt at det er et i kjelleren, men jeg har fortsatt ikke prøvd det.

Så hvis man på Stortinget en vakker dag hører at flygelet i kjelleren sender toner opp over og inn i stortingssalen, så bør ingen heretter bli overrasket over hvem man finner ved tangentene?

– Jeg tror jeg skal øve meg litt mer før jeg begynner å spille der, ler hun.

Akademikernes jubileumskonferanse

Diskuterte kunnskapsbehov og utdanning

– Fortsett å tenke nytt og fortsett å utfordre oss, sa statsminister Erna Solberg ved markeringen av Akademikernes 20-års jubileum. Solberg og Jonas Gahr Støre diskuterte under en konferanse noen av utfordringene som ligger foran Norge.

*Tekst: Ole-Martin Gangnes
Foto: Tore Letvik*

Akademikerne er 20 år og Erna Solberg bemerket at man som tjuåring i alle fall er myndig.

– Jeg var jo ikke med på fødselen, men sett fra utsiden, fikk vi inntrykk av en tøff, men rask fødsel – kyndig anført av legene. Jeg husker godt at Legeforeningen i 1996 innkalte til en pressekonferanse for å melde at organisasjonen gikk ut av AF. I rask rekkefølge fulgte sivilingeniørene, juristene, prestene, tannlegene og forskerne etter, og sammen etablerte de Akademikerne. De var opptatt av at det måtte lønne seg å ta utdanning, sa Solberg da hun åpnet konferansen som markerte Akademikernes jubileum.

Langtidsutdannede i offentlig sektor opplevde at de over lang tid hadde fått lavere lønnsvekst enn andre grupper.

– Men det er ikke lett å få noen til å gå i fakkeltog for folk med embetseksamen. Så ingen skal si at Akademikerne hadde en enkel oppgave foran seg for 20 år siden, sa hun.

– Dere har helt fra starten vist at dere turte å gå nye veier. Det ga resultater. I det siste har det skjedd store ting. Akademikerne i staten fikk en egen avtale i fjor. I kommunene har de hatt det i lang tid. Dere kjemper selv sagt for akademikeres interesser, men dere har også tatt ansvar for helheten og lagt vekt på bredere problemstillinger, sa Solberg.

Hun trakk også fram at Akademikerne er opptatt av at fremtidens verdiskaping skal bygge på kunnskap og kompetanse.

– Utdanning og kompetanse er svar på mange av de store utfordringene norsk økonomi og arbeidsliv står overfor i årene fremover. En viktig oppgave er å sikre at unge mennesker får den kompetansen et nytt arbeidsliv vil kreve – og at dagens ansatte får nødvendig kompetanse til å løse fremtidens arbeidsoppgaver.

Hun syntes det er spennende at Akademikerne også organiserer mange selvstendig næringsdrivende.

– Dere har helt siden oppstarten

Akademikerleder Kari Sollien åpnet konferansen i anledning 20-årsjubileet.

vært opptatt av gründere – som dette landet trenger. I fremtidens arbeidsliv vil vi trolig få flere selvstendig næringsdrivende i Norge. Ikke minst ser vi mange kvinner som starter for seg selv. Da må vi ha velferdsordninger og samarbeidsmodeller som er rigget for dette, sa Solberg og oppfordret Akademikerne til å fortsette å tenke nytt og utfordre politikerne.

Historien

Solberg og Ap-leder Jonas Gahr Støre diskuterte under konferansen Norge som kunnskapsnasjon og hva dette innebærer.

– Det blir ofte mange fine ord vi alle kan bli enig om – og noen ganger høres det ut som om vi snakker om noe helt nytt. Men vi skal huske at kunnskap har en lang historisk linje i Norge. Vi har ►

bygget sten på sten. Dette med kunnskapssamfunnet er en fortsettelse av den historien. Selv om Norge har vært en råvarenasjon er det kunnskap som har gjort at vi har kunnet benytte oss av det slik vi har gjort. Også skal vi huske at vi må få med oss alle. Det er lett at noen faller utenfor dette kunnskapshjulet, sa Jonas Gahr Støre.

Solberg påpekte at tempoet i utviklingen nå går raskere enn tidligere – og at det gjør noe med utdanningsbehovet og utdanningssystemet.

– Vi har hatt utdanningsreformer som fungerte på 90-tallet, men som kanskje blir for A4 og rigide i dag. Og som kan være vanskelig å komme inn i for eksempelvis folk som kommer til Norge. Her må vi nok tenke nytt. Påfyll av kompetanse blir nødvendig for alle.

– Ja, det er ingen tvil om at etterutdanning er en stor oppgave. Jeg tror

også vi vil se et mindre skille mellom akademiske fag og yrkesfag etterhvert. Derfor er det viktig å få til bedre overgang mellom det akademiske og det yrkesfaglige praktiske arbeidslivet, sa Støre.

Arbeidsgiverne

Solberg konstaterte at noen grupper oppdaterer seg og etterutdanner seg mer enn andre.

– Det er arbeidsgivere som underinvesterer i etterutdanning. Det er også noe staten som arbeidsgiver må være bevisst på.

Støre var opptatt av behovet for å bygge kunnskap om IKT i Norge.

– Det handler ikke minst om nasjonal sikkerhet. Jeg frykter at vi skal bli hengende etter her.

Men hvordan skal man få nødvendig fart på etterutdanning og kompetansepåfyll?

– Vi må se på ulike modeller for både fleksibilitet og finansiering, men dette vil uansett bli en viktig oppgave for universiteter og høyskoler. Og ikke minst for bedriftene. Etterutdanning handler ikke om at staten skal overta alt. Men vi kan stimulere og pushe, sa Solberg.

Støre var enig i at den bedriftsinterne etterutdanningen må være med.

– Det må være en partseid reform, sier han.

– Også må vi også få med oss de eldre arbeidstakerne. Selv er jeg 56 år, bemerket Solberg og viste til kvinner over femti kanskje ikke prioriteres på arbeidsmarkedet.

– Jo, men landet valgte en 56 år gammel kvinne foran en 57 år gammel mann, smilte Støre med henvisning til høstens valg.

Forskere: – Behovet for akademikere øker

Det fastslår samfunnsøkonomene Gjermund Grimsby og Rolf Røtnes.

Samfunnsøkonom Gjermund Grimsby i konsultantselskapet Menon og Rolf Røtnes, også han samfunnsøkonom og daglig leder i Samfunnsøkonomisk analyse, har utført analyser for å beregne behovet for akademikere i fremtidens arbeidsmarked.

– Det er en vekst i kunnskapsbaserte sektorer og behovet for akademikere øker. Samfunnet blir mer komplekst og alle sektorer vil trenge tilførsel av kunnskap, sa Rolf Røtnes under Akademikernes jubileumskonferanse.

De to anslo at vi vil gå fra rundt 11 prosent akademikere i dag til behov for 20 pluss.

– Vi ser også at antallet akademikere henger sammen med produktiviteten – det gir en økt produktivitet. Det er

grunn til bekymring dersom vi ikke klarer å fylle behovet for kompetanse og økt kunnskap. Vi må øke utdanningskapasiteten, sa samfunnsøkonomene.

En annen bekymring er hva som skjer geografisk – de store akademikermiljøene trekker gjerne mot de større byene.

– Men hva med de mellomstore byene? Forskning viser at de akademiske miljøene forvitrer dersom arbeidsmarkedet ikke er stort nok. Det blir en utfordring å få en god utvikling også utenom de store byene, sa de to.

Unge norske jurister kan bli «Eurodevils» i Skottland

Med en stadig mer internasjonalisering av lov og rett kan bygging av nettverk over landegrensene være nyttig. Nå inviteres unge norske jurister til å søke på et program i Skottland med skotsk juss på menyen og hvor en av hensiktene er å bringe unge jurister i Europa nærmere hverandre.

Tekst: Tore Letvik

Kan det friste å «skygge» skotske skrankeadvokater og dommere i Edinburgh? Å tilbringe dager sammen med erfarne skrankeadvokater i biblioteket i Skottlands høyesterett og å ta del i et program med studier og praksisopphold hos advokater og dommere i den skotske byen?

Hvert år har 10-12 unge advokater fra hele Europa mulighet til å delta i European Lawyers' Programme (ELP), et program som gir deltakerne et praktisk innblikk i det skotske retts-systemet, skotsk kultur og muligheter til å utvikle sine språkferdigheter.

Advokat Siv Elisabeth Hveberg er Norges representant for European Lawyers Assosiation (ELA).

Kampen om plassene er hard og i fjor deltok ingen norske deltakere i programmet. Dette håper Norges representant for European Lawyers Association (ELA), Siv Elisabeth Hveberg, å få gjort noe med. ELA er initiativtakeren til programmet, og er alumniorganisasjonen for de som har deltatt på programmet.

Hveberg har selv tidligere deltatt, og tok i den forbindelse skrittet enda lenger og rekvalifiserte seg til skotsk solicitor. Hun driver egen advokatpraksis i Norge, men hun har opprettet bevilgingen også i Skottland.

For Hveberg begynte det hele imidlertid med deltakelse på programmet, som ung deltaker i 2003, i det som da het European Young Lawyers Scheme.

Programmet har vart i over 40 år. De første 30 var det, i en utvidet form, drevet av British Council, og ble den gang arrangert både i London og Edinburgh. De siste årene er det European Lawyers Association, sammen med sine samarbeidspartnere, som har satt sammen og drevet programmet. Nå er programmet begrenset til Edinburgh.

– Programmet gir et dypdykk i et annet rettssystem, en mulighet til å lære av flinke fagpersoner, leve studenttilværelsen igjen, og å få venner for livet fra andre land i Europa. Programmet kan gjøre det lettere å få innsikt og erfaring som kan være nyttig hvis du vil inn i andre jurisdiksjoner. Hvis man ønsker å jobbe som jurist ute i Europa så kan det bidra til å åpne noen dører, sier Hveberg.

Hun forteller at også erfaring som politifullmektig, politiadvokat og dommerfullmektig kvalifiserer til deltakelse. Man må fortrinnsvis ha mist to år erfaring i disse yrkene i Norge bak seg for å kunne delta.

Venner for livet

– Man får en innføring i skotsk rett, og mulighet til å jobbe med og skygge skotske skrankeadvokater og dommere. Programmet er gratis, men man

Gruppen av unge jurister fra ulike europeiske land som deltok i programmet i 2017.

må selv dekke utgifter til reise og opphold. Nå er vi i gang med søkerunden for programmet 2018, som vil vare fra 3. april til 29. juni, forteller Hveberg.

Programmet starter med innføring i deler av skotsk rett, som er et annet rettssystem enn det engelske.

– I ni dager pågår forelesninger med noen av de flinkeste juristene som er å finne innen sine enkelte fagområder. Så har man forskjellige utplasseringer, både hos dommere, og hos dommere i første instans, som i Skottland heter sheriff court judge, og hos høyesterettsdommere. Den ene av bidragsyterne til programmet er foreningen av skrankeadvokater i Skottland, «The Faculty of Advocates». Det er de som organiserer opplegget, med å skaffe forelesere man skal jobbe for, eller «skygge», og også skaffer dommere. Skrankeadvokatene har ikke egne kontorer men jobber ut fra biblioteket til Høyesterett, Court of Session, i Skottland, og mye av tiden vil derfor bli tilbrakt nettopp der, sier Hveberg.

De fleste av de som deltar i programmet er normalt i alderen 27-33 år.

– Det finnes ikke egentlig noen aldersgrense og det er styret i Belgia som tenker på sammensetningen av gruppen. En viktig del av programmet er å være sosial, i tillegg til å være faglig flink. Jeg har inntrykk av at begge deler vektet omtrent likt. Man må kunne bidra til det sosiale. Det er hele forutsetningen for programmet, sier Hveberg.

Nåløyet for å få delta er trangt.

– Men det er absolutt verdt det. At du får venner for livet kan jeg selv skrive under på. I tillegg til å lære seg

skotsk juss, så er det svært sosialt. Jeg var med i 2003 og har kontakt med en god del av de som jeg traff den gangen. De som velger å bli medlem i ELA etter endt program, får tilgang til hele medlemslisten med kontaktinformasjon på hjemmesiden vår.

Det gir også muligheter for oppdrag. Selv har jeg både fått og gitt oppdrag på den måten. Akkurat nå har jeg et oppdrag jeg har fått gjennom programmet, hvor jeg ble kontaktet av et medlem som fant meg gjennom medlemslisten, sier Hveberg.

Eurodevils

Hvordan kommer så benevnelsen «Eurodevils» inn i bildet? Jo. For å bli advocate (skrankeadvokat) i Skottland må man gjennomføre en praksisperiode som kalles «The Devilling Period», hvor man skygger erfarne skrankeadvokater. Praktikantene benevnes «Devils», og deltakerne på programmet til European Lawyers Association blir dermed kalt «Eurodevils».

Det er tre bidragsytere til programmet. I tillegg til ELA, som er en organisasjon registrert i Belgia, og foreningen av skrankeadvokater i Skottland (Faculty of Advocates), sponses programmet av det belgiske selskapet Vialegis, som er et selskap som driver med utleie av jurister, og juridiske tjenester.

Hveberg forteller at fristen for å søke går ut kort tid etter at denne utgaven av Juristkontakt kommer ut.

– De som vil søke må derfor være raske og sende meg en epost.

JURIST
FORBUNDET

GRATIS

Deltakelse og opphold
i enkeltrum er gratis.
Reiseutgifter dekkes
etter billigste
reisemåte.

Kurs for tillitsvalgte

Arbeidsrettslige temaer I

Målgruppe: **Tillitsvalgte i alle sektorer**

Fra: **Torsdag 15. mars 2018 kl. 10.30**

Til: **Fredag 16. mars 2018 kl. 14.00**

Sted: **Son Spa, Son**

Kursnummer: **2018657**

Påmeldingsfrist: **18. desember 2017**

Arbeidslivet reguleres av flere rettsregler som utledes fra lover, forskrifter, tariffavtaler, rettspraksis og ulovfestede regler. Kunnskap om sentralt regelverk innenfor arbeidsretten vil sette våre tillitsvalgte i bedre stand til å utøve rollen som tillitsvalgt, samt skape en helhetlig forståelse for samspillet mellom aktørene på arbeidsplassen.

Grunnkurs i arbeidsrett tar sikte på å gi deltakerne en generell innføring i arbeidsrettslige regler. Kurset tar sikte

på å gi en basiskompetanse og derfor være et grunnlag for våre øvrige kurs for tillitsvalgte. I tillegg har vi valgt ut noen aktuelle tema med utgangspunkt i generelle arbeidsrettslige problemstillinger.

Tema på dette kurset vil være:

- Aktuelle rettskilder i arbeidsretten
- Innføring i arbeidsgivers styringsrett
- Midlertidig tilsetning
- Oppsigelse i prøvetid
- Kommunikasjon og oppfølging i utfordrende arbeidssituasjoner
- Regelverket rundt trakassering/mobbing i arbeidsforhold

Kurset er i utgangspunktet tilpasset alle sektorer, men vil ha særlig interesse for tillitsvalgte i offentlig sektor.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: **Solveig Dahl Kongsvik** | sdk@juristforbundet.no | **915 55 268**

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest én uke før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

– Advokaters innsats

Riffat Masood er Pakistans ambassadør til Norge

Pakistans ambassadør i Norge sier jurister setter viktige saker på dagsorden i hjemlandet.

Tekst og foto: Ole-Martin Gangnes

Juristkontakt har i to artikler satt fokus på juristers arbeid i Pakistan. En reportasje i 6/17 fortalte om hvordan jurister kjemper for kvinners rettigheter i landet og i 7/17 etterlyste pakistanske jurister en internasjonal innsats mot forfølgelse av kristne og andre minoritetsgrupper i Pakistan.

– Advokaters innsats i Pakistan er svært viktig og spiller en større rolle en tidligere, både for å sette saker på dagsorden og for å ta viktige saker til domstolene, sier Riffat Masood, Pakistans ambassadør til Norge.

– Vi har en arv med militært styre og undertrykkelse. Selv om utviklingen på en del områder går sakte er det stadig flere som krever sine rettigheter og får en stemme. Åpenheten er større enn den var og vi har et mer aktivt sivilsamfunn. Her spiller jurister og advokater en viktig rolle. Dessuten kommer temaer mer opp på dagsorden slik at de kan diskuteres, sier hun til Juristkontakt.

Riffat Masood peker på landets største menneskerettsorganisasjonen Human Rights Commission of Pakistan (HRCP) som en viktig aktør. Ifølge NORAD bidro Norge i fjor med 1,2 millioner kroner til «Realisation of human rights in Pakistan» gjennom HRCP. Organisasjonen tar opp saker relatert til korrupsjon, sekterisk vold, minoriteter, journalister og sårbare grupper. HRCP overleverer klagesaker til myndighetene, blant annet mot politiet og ikke-statlige aktører, og saker relatert til vold mot kvinner og kvinners rettigheter.

– I fjor fikk vi en ny lov mot vold mot kvinner og politiet er pålagt å

På rettssikkerheten løs

I forbindelse med Regjeringens forslag til nytt statsbudsjett, fikk Norge også den gode nyhet at økonomien friskmeldes. Selv om prisene i boligmarkedet fortsatt vil synke noe, kunne Siv Jensen fortelle oss at alt annet «nu går så meget bedre». Vi ser ut til å ha kommet oss igjennom den verste krisen, og fremtiden ser lys ut.

Det fremstår dermed som noe av et paradoks at man i forslaget til statsbudsjett har valgt å foreslå å redusere støtten til tiltak som sikrer rettssikkerhet for mange av samfunnets mest utsatte og sårbare grupper.

Flere påfølgende regjeringer har systematisk redusert støtten til frivillige rettshjelptiltak. I årets forslag til statsbudsjett har regjeringen foreslått ytterligere kutt i støtten, faktisk hele 8 til 44 % for de ulike tiltakene.

Kuttene kan blant annet føre til nedleggelse av Jusshjelpa i Midt-Norge og Barnas Jurist, et rettshjelptiltak for barn under Gatejuristen. Det vil føre til kraftig reduksjon av virksomheten hos de andre.

Rettshjelptiltakene driftes i all hovedsak av frivillige advokater, andre jurister og jusstudenter. De gir gratis råd, veiledning og juridisk bistand. Driver oppsøkende virksomhet, forebygger overgrep og reparerer lovbrudd.

Ettersom tiltakene er basert på frivillig og gratis arbeid, sparer de samfunnet for store utgifter. Regjeringens støtte til rettshjelptiltakene er en utgift til inntekts ervervelse. De har svært lave driftskostnader. Ja, de lever i realiteten fra hånd til munn.

For meg er det helt uforståelig at regjeringen ikke ser den sosialøkonomiske verdien av frivillig innsats og at de velger å sette utsatte gruppers velferd og rettsikkerhet på spill, på denne måten.

Juristforbundet har hatt gleden av å samarbeide med flere av disse tiltakene i mange år, særlig Juridisk Rådgivning for Kvinner (JURK) og Gatejuristen. Vi vet hvor verdifull deres innsats er.

Både Gatejuristene og de fem studentdrevne tiltakene har tidligere fått Rettssikkerhetsprisen, for det viktige arbeid de utfører.

Enda verre blir det når regjeringen i budsjettforslag kun foreslår å videreføre dagens salærsats for advokater. For første gang siden 90-tallet foreslås det altså ingen økning i satsen.

Over tid har økningen i salærsatsen ligget et godt stykke under den generelle lønns- og indeksutviklingen. De advokater som utfører dette viktige arbeidet, har derfor i realiteten lenge opplevd en reallønnsnedgang, fra år til år. Det blir imidlertid direkte dramatisk når man nå ikke foreslår noen økning i det hele tatt. Det kan medføre at færre advokater ønsker å påta seg dette viktige arbeidet, med de konsekvenser det vil få for alle de som ikke har råd til å betale ordinære advokatsatser.

Juristforbundet er enig med Advokatforeningen i at dette både er overraskende og helt uholdbart.

Når den offentlige salærsatsen fryses, samtidig som støtten til frivillige rettshjelptiltak kuttes markant, går det ut over rettssikkerhetene til de mest sårbare i samfunnet. I en situasjon hvor norsk økonomi er i bedring, kan dette overhode ikke forsvares. Juristforbundet vil oppfordre Regjeringen til ikke å kutte i, men tvert imot øke både salærsatsene og støtten til de frivillige rettshjelptiltakene. Det er ikke for sent å ta til fornuften.

Curt A. Lier,
president i Juristforbundet

Dramatisk kutt for rettshjelpstiltakene

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 ble det foreslått et dramatisk kutt for de ulike rettshjelpstiltakene i Norge. Jussbuss ble kuttet med over 1,2 millioner, noe som tilsvarer 25% sammenliknet med årets beløp. Samlet kuttet rettshjelpstiltakene med 15 millioner kroner. Kuttet er lite sammenliknet med andre poster på statsbudsjettet, men vil få alvorlige konsekvenser for våre klienter.

Kuttet fører til at vi må nedbemanne. Konsekvensen av nedbemanningen er at vi får behandlet færre saker. Det oppsøkende arbeidet vårt må også reduseres. Det vil si at vi i mindre grad får kapasitet til å reise rundt og kontakte hjelpetrengende der de er. Vi vil derfor i langt mindre grad være tilgjengelige for ressursvake grupper. Jussbuss har erfart at mange ikke vet at problemet deres kan løses ved juss, og mange heller ikke vet at det finnes tilbud om gratis rettshjelp. Derfor er det oppsøkende arbeidet vårt svært viktig. Jussbuss er alvorlig bekymret for rettsikkerheten til de svakeste i samfunnet.

Rettshjelpsordningen er for snever

Den offentlige rettshjelpsordningen er regulert i lov om fri rettshjelp. Formålet med loven er å sikre nødvendig juridisk bistand til personer som ikke selv har økonomiske forutsetninger for å kunne ivareta et rettshjelpsbehov av stor personlig og velferdsmessig betydning. Inntektsgrensen for fri rettshjelp er 246 000 kroner for enslige og 369 000 kroner for par. Disse har ikke blitt endret siden 2009. I tillegg er det bare helt begrensede saksfelt som dekkes av loven. Ordningen omfatter derfor langt fra alle som har et udekket rettshjelpsbehov i Norge, og må utvides.

I stedet for å utvide ordningen forsøker regjeringen å kutte i støtten til rettshjelpstiltakene som supplerer det offentlige tilbudet. Et slikt kutt, uten

tilsvarende satsing på den offentlige ordningen, er uholdbart og vil få store konsekvenser for den enkelte.

En økende rettsliggjøring av samfunnet

Den økende rettsliggjøringen av det norske samfunnet gir borgerne flere rettigheter. Disse rettighetene er illusoriske dersom man ikke vet at de eksisterer eller hvordan man skal hevde dem. Blant de som vet at saken kan løses juridisk forteller mange at de ikke har råd til å ta saken sin til en advokat. Svært mange av dem som faller utenfor den offentlige ordningen har ikke andre å henvende seg til for å få juridisk bistand enn de frivillige rettshjelpstiltakene.

Risiko for utnyttelse

Dersom det kuttet i fri rettshjelp fører det til et økt klasseskille i den norske befolkning. Felles for mange av våre klienter er at de har svake norske

kunnskaper, liten kjennskap til hvilke rettigheter de faktisk har og økonomiske vansker. De har derfor lite ressurser til å gjøre sine rettigheter gjeldende. Med dette følger en stor risiko for utnyttelse på blant annet arbeids- og leiemarkedet. Vi reagerer sterkt på at regjeringen foreslår å kutte de frivillige rettshjelpstiltakene samtidig som de ikke øker bevilgningene til fri rettshjelpsordningen.

Ved åpningen av det nye Stortinget ble forslaget til stortingsmelding om tiltak mot økende ulikhet enstemmig vedtatt. Kamp mot fattigdom og ulikheter er sentrale momenter ved fri rettshjelp. Målet er at alle skal ha like muligheter og rettigheter – uavhengig av økonomisk og sosial bakgrunn. Frivillige i rettshjelpstiltakene ser at den hjelpen vi tilbyr bidrar til å utjevne de økonomiske og sosiale forskjellene i samfunnet i dag. Typiske saker vi får gjennomslag i på vegne av klientene våre i, er krav til tilbakebetaling av depositum, at innsatte i fengsler får muligheter til prøveløslatelse og permisjon og inndrivelse av lønnskrav overfor arbeidsgiver.

Likhet for loven

Det er et demokratisk problem om bare de ressurssterke skal kunne hevde sin rett. Rettshjelp er et grunnleggende velferdsgode som skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av hvor stor inntekt den enkelte har. Med dette budsjettforslaget sender regjeringen et signal om at personer i en sårbar posisjon ikke skal prioriteres. Det er uholdbart og ikke en rettsstat verdig. Dette handler i bunn og grunn om hvorvidt loven skal være lik for alle. Et kutt i rettshjelp vil gå på tvers av grunnleggende rettsstatsprinsipper.

Mirza Sefo, Jussbuss

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsytringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristkontakt oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristkontakt tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes.

Innlegg sendes med e-post til omg@juristkontakt.no

Nobelprisen

Stortinget må ivareta Nobels intensjon

■ Av Fredrik S. Heffermehl, jurist, forfatter, redaktør av nobelwill.org

Stortinget må endre sin rutine. Når det i høst skal velges nye medlemmer til Den norske Nobelkomité, må Stortinget endre opplegget for valg til Nobelkomiteen. Dette følger av at svenske myndigheter i de seneste år har avklart oppgaver og ansvar innad i Nobelstiftelsen ved vedtak som binder både Stortinget og Nobelkomiteen.

Stortingets oppgave her handler ikke om norsk politikk og partipolitikk, ikke om hva representantene selv mener om fredspolitikk, men om en juridisk forpliktelse til å tjene Nobels spesifikke idé om *hvordan* landene kan samarbeide om å skape en global fredorden. Stortinget – ikke partigruppene – må velge de best egnete til å fremme Nobels intensjon. Det har lenge skortet på retning, idé og vilje til å utfordre troen på militær makt.

Omlegningen i 1948 som overlot personvalget til partigruppene bygde ikke på en tolkning av testamentet, og har åpenbart ikke tjent Nobels intensjon. Vår tolkning av testamentet er at

Nobel ønsket en fagkomité, her som ved de fire øvrige prisene. Stortinget var blant de første parlamentene i Europa til å støtte det nye fredsarbeidet økonomisk. Dette var Nobel kjent med og han må ha antatt eller forutsatt at Stortinget ville sikre ham en komité av fagfolk opptatt av «fredsforkjemperne» og deres arbeid med å fremme «fredskongressenes» ideer om «nedrustning» og «nasjonenes forbrødring».

Den utmerkede fredsprisen for 2017 til ICAN vekker håp om at Nobelkomiteen nå, med en jurist ved roret, har etablert en ny forståelse for at norske politikere er betrodd å ivareta Nobels metode for å nå målet, ikke sine egne ideer om fred. På vegne av komiteen understreket lederen, Berit Reiss-Andersen, med kunnskapsrik overbevisning atommaktenes ansvar for å delta i avskaffelsen av de våpnene som utgjør en konstant trussel om utslettelse av oss alle. Slik viste komiteen i år selvstendighet også i forhold til norsk utenrikspolitikk og viste også interesse for Nobels vilje ved å sitere tre uttrykk i testamentet som alle bidrar til å belyse formålet, hva og hvem Nobel tenkte på med begrepet «fredsförfaktare».

Ansvar og styring ligger i Stockholm. Fredsprisene deles ut på grunnlag av Nobels testament, av

Nobelstiftelsen. Stiftelsen har sete i Sverige og står under svensk rett og svensk jurisdiksjon. Etter den svenske Stiftelsesloven har styret i Stockholm det endelige og overordnede ansvar, også når styret bistås av underorganer. Et vedtak 21.3 2012 som avsluttet svenske myndigheters gransking av fredsprisen (se nobelwill.org – Basic Documents), understreket styrets plikt til å undersøke Nobels intensjon med fredsprisen og påse at formålet etterleves av alle hjelpeorganer.

Vedtaket tok uttrykkelig avstand fra Nobelkomiteens påstand om å være selvstendig og uavhengig, og uttalte at Nobelstiftelsens styre skal reagere og har plikt til ikke å utbetale fredspriser som ikke stemmer med formålet. Nobelkomiteen ønsket å beholde den endelige vurderingen av om fredsprisene var innenfor formålet men en søknad om dette ble i mai 2015 avslått av *Kammarkollegiet*. En videre anke til den svenske regjering ble senere frafalt. Det fulle, endelige og overordnede ansvar også for fredsprisene ligger nå i Stockholm, hos Nobelstiftelsens styre. Stortinget er ved valg til Nobelkomiteen ikke et norsk statsorgan etter Grunnloven, men undergitt svensk lovgivning, svensk jurisdiksjon og instruks fra Nobelstiftelsens styre i Stockholm.

Stortinget velger altså Nobelkomiteen, mens ansvaret ligger i Stockholm, økonomisk og strafferettslig. Styret vil ikke kunne utbetale priser som bryter med Nobels intensjon uten å pådra styremedlemmene et personlig erstatningsansvar. Et slikt personlig erstatningsansvar er faktisk gjort gjeldende i en rettsak som har ført til at Sverige nå er saksøkt for rettsfornektelse i en sak for Menneskerettsdomstolen i Strasbourg (nobelwill.org/ECHRpress.html).

En ordning som denne ville neppe ha blitt innført i dag, og ordningen vil ikke kunne fortsette med mindre Stortinget utfører oppgaven med stor vekt på lojalitet mot Nobel. *I det aller minste* må partigruppene i år forutsettes å velge personer som står for og er oppsatt på å fremme fredsprisens grunnidé om sikkerhet ved et globalt samarbeid om nedrustning, det Nobel kalte en *nasjonenes forbrødring*. Et brev til Stortinget fra Nobel Peace Prize Watch mandag understreket at fredsprisen gir Norge en unik mulighet for å bidra i internasjonal politikk. Brevet har tilslutning fra 19 professorer ved de juridiske fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø.

Nobel ville befri menneskeheten fra den livsfarlige militære sikkerhetspolitikk vi er fanget i. Han tenkte ut fra det beste for verden, en «nasjonenes forbrødring» på tvers av landegrenser, religion, rase, politisk og økonomisk system – altså nettopp den tenkemåte ICAN står for. *For forsvarlig å ivareta nobelvervet må representantene være fullt klar over forskjellen mellom de to måtene å tenke sikkerhet på*, og sørge for at komiteen sammensettes av personer som ut fra holdninger og kunnskaper er innstilt på, og de best egnede til, å fremme Nobels eget formål med prisen.

Ovenstående er i redigert form det brev Nobel Peace Prize Watch har sendt Stortinget om å endre opplegget for valg til Nobelkomiteen. Brevet understreker at Nobelprisen gir Norge en enestående mulighet til å gå foran og vise vei til et paradigmeskifte i internasjonale relasjoner. I en frittstående erklæring har 18 professorer ved de juridiske fakulteter i Oslo, Bergen og Tromsø erklært at Stortinget har plikt til å ta stilling til fredsprisens formål og finne frem til personer som vil fremme det spesifikke fredsarbeidet Nobel ville støtte med «prisen for fredsforkjempere».

Kurs for tillitsvalgte

Ny lov om statens ansatte

Målgruppe:	Tillitsvalgte i statlig sektor
Fra:	Tirsdag 23. januar 2018 kl. 09.30
Til:	Tirsdag 23. januar 2018 kl. 15.00
Sted:	Thon Conference Universitetsgaten, Universitetsgaten 26, 4. etg, Oslo
Kursnummer:	2018662
Påmeldingsfrist:	21. november 2017

Lov om Statsansatte trådte i kraft 16. juni 2017. Hovedmålet med kurset er en helhetlig gjennomgang av loven, samt peke på de viktigste endringene og betydningen av disse.

Kurset er for tillitsvalgte i statlig sektor.

GRATIS

Deltakelse er gratis.
Reiseutgifter dekkes
etter billigste
reisemåte.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt
Spørsmål: Solveig Dahl Kongsvik | 915 55 268
sdk@juristforbundet.no

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest én uke før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

Rachna Rohatgi Khan,
advokat

Thea Larsen Normann,
advokatfullmektig

Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

Kontakt

Sentralbord: 40 00 24 25
advokat@juristforbundet.no

Regler for tjenestefri ved utøvelse av oppgaver som tillitsvalgt i staten

Gjennom Hovedavtalen i staten gis de ansatte rett til medbestemmelse i arbeidssituasjonen. I tillegg kommer medvirkningsformene som følger av tjenestetvistloven, statsansatteloven og arbeidsmiljøloven. Medbestemmelse utøves gjennom de tillitsvalgte i virksomheten. De tillitsvalgte er derfor en viktig ressurs på arbeidssstedet.

I tillegg til sine ordinære oppgaver som ansatt, vil lokale tillitsvalgte ha oppgaver tilknyttet vervet som tillitsvalgte. Oppgaver som tillitsvalgt i form av dialog med medlemmer, informasjon, drøftinger og forhandlinger med arbeidsgiver, tar tid. I mange tilfeller oppstår det spørsmål om hvor mye tid de tillitsvalgte kan og har rett til å bruke på tillitsvalgtarbeid, uten å bli trukket i lønn.

Regler for tjenestefri på arbeidssstedet

Regler for tjenestefri på arbeidssstedet reguleres i Hovedavtalen kapittel 8.

Av § 38 følger at tillitsvalgte har rett til tjenestefri med lønn under utøvelsen av sitt verv som tillitsvalgt. Det gjelder de oppgaver som ligger i den lokale tillitsvalgtrollen og som fremkommer av Hovedavtalen. Som eksempel kan nevnes informasjons-, drøftings- og forhandlingsmøter med arbeidsgiver.

Hvis det er behov for bistand fra andre arbeidstakere i møter med arbeidsgiver vil også de ha rett til tjenestefri med lønn. Delegasjonen skal imidlertid begrenses og skal i hovedsak ikke overstige mer enn tre representanter.

Videre kan arbeidsgiver innvilge tjenestefri med lønn til nødvendig forberedende

arbeid i forbindelse med møter med arbeidsgiver.

I enkelte virksomheter praktiseres ordninger hvor et årsverk eller deler av et årsverk avsettes til arbeid som tillitsvalgt. En slik ordning kan for eksempel innebære at den tillitsvalgte fritt kan benytte inntil 50% av arbeidstiden til arbeid som tillitsvalgt. Dette gjør seg særlig gjeldende hvis det er store medlemsgrupper, omstillingsprosesser eller behov for deltagelse i arbeidsgrupper mv. Ordningen skal drøftes mellom partene i virksomheten.

Andre regler for tjenestefri

Hovedavtalen § 39 regulerer andre regler for tjenestefri for tillitsvalgte og ansatte med tillitsverv innen organisasjonen. Ansatte med tillitsverv innen organisasjonen kan for eksempel være ansattes representant i tilsetningsråd eller andre som har tillitsvalgt oppgaver, men som ikke direkte ligger i den lokale tillitsvalgtrollen.

Av § 39 følger det blant annet at tillitsvalgte ikke uten tvingende grunn skal nektes tjenestefri med lønn for å delta på møter, kurs og/eller konferanser (opplæringstiltak) for tillitsvalgte i egen organisasjon eller dennes hovedsammenslutning. Det samme gjelder styremøter og andre møter for styret, som ikke kan legges utenfor arbeidstiden. Hva som ligger i tvingende grunn, må avgjøres etter en konkret skjønnsmessig vurdering, men terskelen for å at arbeidsgiver kan nekte må sies å være høy. Det vil ikke være nok at arbeidsgiver viser til at det generelt er mye å gjøre.

Etter avtale med arbeidsgiver kan organisasjonene ha medlemsmøter i arbeidstiden.

Nødvendig reisetid kommer i tillegg til tjenestefri for deltakelse/arbeid utenfor arbeidssstedet.

Tidsbruk på vervet som tillitsvalgt

Det vil variere fra virksomhet til virksomhet og fra sak til sak, hvor mye tid som er nød-

vendig å utøve i vervet som tillitsvalgt. Omstillingsprosesser og lønnsforhandlinger er eksempler på arbeid som kan trekke ut i tid. De tillitsvalgte bør ved forespørsel fra arbeidsgiver kunne dokumentere og begrunne nødvendig tidsbruk.

Hovedavtalen forutsetter at det skal være et godt samarbeid mellom arbeidsgiver og de tillitsvalgte både i

det daglige virke og ved omstillingsprosesser. Det bør derfor være en åpen dialog mellom partene slik at man kan bli enige om gode lokale løsninger og/eller ordninger tilpasset sin virksomhet.

Når det gjelder kommunal sektor, finnes det tilnærmet like regler som for statlig sektor, jf. Hovedavtalen i

KS-området § 3-4. For privat sektor og for Spekter-området, finnes det egne regler som regulerer graden av tid til utøvelse av vervet som tillitsvalgt.

Har du spørsmål vedrørende tjenestefri for tillitsvalgte, kan du kontakte Juristforbundets sekretariat.

Når kan arbeidsgiver gi arbeidstaker en advarsel?

En advarsel i et arbeidsforhold er et virkemiddel som arbeidsgiver kan benytte for å korrigere uønsket atferd eller arbeidsutførelse hos en arbeidstaker. Videre vil en advarsel være et signal til den ansatte om at hvis forholdet ikke endres eller forbedres, så vil det kunne få betydning for ansettelsesforholdet.

Bruk av advarsler i et arbeidsforhold, er et utslag av arbeidsgivers styringsrett. Arbeidsmiljøloven inneholder ingen regler som regulerer bruk av advarsler i arbeidsforhold. Man kan derimot trekke ut en rekke prinsipper fra praksis i arbeidslivet samt domstolens vurderinger i konkrete konflikter. Prinsippene regulerer gjeldende rett og er styrende for krav til når advarsler gis, hvordan de gis og hva de innebærer. For statsansatte reguleres vilkårene for og bruken av ordensstraffer i statsansatteloven § 25.

Formål

Advarsler har minimum to formål. For det første vil det være en korrek-

sjon på den ansattes opptreden. På denne måten kan advarselen også være med på å klarlegge for arbeidstakeren hvilke regler som gjelder i arbeidsforholdet, hvilke krav som stilles til oppførsel, hva slags resultater som forventes osv.

Videre vil en advarsel kunne styrke arbeidsgivers bevissituasjon. Dersom arbeidstaker mottar en advarsel er dette en klar indikasjon på at hvis forholdene ikke endres, så risikerer vedkommende for eksempel å bli sagt opp fra sitt arbeidsforhold. En advarsel er sånn sett et varsel som må tas alvorlig av arbeidstakeren.

Typer advarsler og når de bør brukes

Arbeidsgiver kan gi en arbeidstaker enten en muntlig eller en skriftlig advarsel. En muntlig advarsel bør også skriftliggjøres som følge av notoritetshensyn. For eksempel kan en muntlig advarsel gis i en personalsamtale som referatføres, eller den kan bekreftes via e-post. I praksis anses en muntlig advarsel for å være mindre alvorlig enn en skriftlig, og de benyttes gjerne i forkant av at en skriftlig advarsel gis selv om dette ikke er et vilkår for å gi en skriftlig advarsel.

Det kan tenkes ulike grunner til at en arbeidsgiver ønsker å ta i bruk et slikt virkemiddel for å endre uønsket

atferd. Det kan være hvor den ansatte nekter å følge ordre, jevnlig kommer for sent, utfører dårlig kundebehandling, har dårlig oppførsel mot kollegaer eller tar for lange pauser. Mindre og mer bagatellmessige forhold bør som et utgangspunkt ikke forsøkes korrigert ved bruk av advarsel. Slike forhold kan som regel avhjelpes ved opplæring og veiledning fra arbeidsgiver. Likevel er det slik at mindre og mer bagatellmessige forhold samlet kan medføre at en advarsel anses å være nødvendig.

Arbeidsgivere bør benytte advarsler dersom forholdene anses å være såpass alvorlige at arbeidsgiver tenker at det på sikt kan bli snakk om å avslutte arbeidsforholdet. I slike tilfeller vil advarselen ha en viktig funksjon for å korrigere, men også for å kunne bevise at forholdene har blitt tatt opp og at arbeidstaker er gitt mulighet til forbedring.

Formkrav

Det foreligger ingen formelle krav til hvordan en advarsel skal gis. Å gi en skriftlig advarsel vil være mest hensiktsmessig både for arbeidsgiver og arbeidstaker. For arbeidsgiver vil det være dokumentasjon som kan benyttes ved senere oppfølging eller opphør av arbeidsforholdet. For arbeids-

takers del er en skriftlig advarsel tøffere å motta enn en muntlig, men det vil kunne oppleves enklere å forholde seg til et skriftlig dokument fremfor muntlig tilsnakk ettersom det vil komme tydelig frem av dokumentet hva arbeidsgiver reagerer på. En skriftlig advarsel har dessuten en mer formell form enn en muntlig advarsel.

Når det gis en advarsel, bør det fremkomme klart at det er tale om en advarsel. Videre bør det fremkomme hva som er bakgrunnen. Advarselen bør også inneholde arbeidsgivers forventninger til arbeidstakeren fremover og at den vil kunne benyttes i en eventuell oppsigelse- eller avskjedssak.

I forkant av at advarselen meddeles arbeidstaker, er det en anbefalt fremgangsmåte at arbeidsgiver innkalles arbeidstakeren til en samtale for å drøfte forholdet. Dette for å sikre kontradiksjon ved at arbeidstakeren får fremlagt sin forklaring. I tillegg kan konsekvensen av en slik samtale være at arbeidsgiver forstår at det er tale om en misforståelse og at arbeidstakeren dermed ikke gis en advarsel like-

vel. Det anbefales at det skrives referat fra slike samtaler.

Når det gis en advarsel for et forhold, bør advarselen komme relativt raskt, dog slik at arbeidsgiver har noe tid til å sjekke ut de faktiske forholdene.

Advarsler er en alvorlig korreksjon. Det innebærer at advarsler ikke skal gis uten at det foreligger god grunn og er tilstrekkelig gjennomtenkt.

Oppfølging og varighet

Når det er gitt en advarsel, bør arbeidsgiver følge opp arbeidstaker i henhold til advarselen. Manglende oppfølging, og eventuelt manglende oppfølging av nye forhold kan medføre at den tidligere advarselen mister sin bevismessige verdi.

Normalt lagres en skriftlig advarsel i den ansattes personalmappe uten foreldelse. For statsansatte er det nå lovregulert i statsansatteloven § 25 fjerde ledd at opplysninger om ordensstraff kan lagres i personalmappen i fem år. Advarsler kan dermed trekkes frem på et senere tidspunkt. Som et utgangs-

punkt vil en advarsel ha mindre betydning jo lenger tid som går. Fra rettspraksis er det eksempler på at advarsler som er gitt mellom et og fire år tilbake i tid har blitt tillagt vekt i oppsigelsessaker. Også noe eldre advarsler kan tenkes å få betydning dersom de gjelder samme forhold som er aktuelt i oppsigelsessaken. Hvor gamle advarsler som kan tillegges vekt, må likevel vurderes konkret i det enkelte tilfellet.

Kan arbeidstaker bestride en advarsel?

Vanligvis vil arbeidsgiver kreve at den ansatte signerer på at advarselen er mottatt. Signering av mottak innebærer imidlertid ikke at den ansatte er enig i advarselen og den ansatte er ikke pliktig til å akseptere innholdet i advarselen. Dersom arbeidstakeren er uenig i advarselen og dens innhold, kan han eller hun vurdere å ta opp forholdet med sin arbeidsgiver. Å ta opp forholdet, kan medføre at arbeidsgiver trekker advarselen eller eventuelt modererer den. Dette er også noe Juristforbundet Advokatkontor kan bistå medlemmer med.

Her når du flest jurister

– gjennom vårt jobbmarked når du jurister i privat og offentlig sektor

JURISTFORBUNDETS JOBBMARKED. NETT OG PAPIR

- www.juristkontakt.no
- www.juristforbundet.no
- nyhetsbrev hver 14. dag til over 20 000 medlemmer
- 9 utgivelser av fagbladet Juristkontakt pr år
- Adressert distribusjon med Posten Norge AS til over 20 000 medlemmer

ANNONSEANSVARLIG
Per-Olav Leth – 07 Media
+47 918 16 012
perolav@07.no

Over
20 000
medlemmer

Er du økonomisk forberedt på å bli 100 år?

Halvparten av nordmenn som blir født i dag vil sannsynlig leve til de er 100 år. Dagens pensjonssystem er derimot rigget for at du skal dø som 77-åring. Har du tenkt igjennom hva du skal leve av som pensjonist?

Av Paal Karstensen, leder for
Danske Bank Wealth Management

Vi lever lenger og holder oss yngre lenger enn generasjonene før oss. Mange ønsker å pensionere seg tidlig, men har du egentlig råd til det? Din fremtidige årlige pensjonsutbetaling vil være en kombinasjon av primært tre pensjonsordninger:

1. Folketrygden

Man bør være varsom med å tro at staten og Folketrygden hjelper deg langt på vei. En av de viktigste endringene i pensjonsreformen fra 2011 er at pensjonen blir levealdersjustert. Det betyr at jo lenger vi er forventet å leve, jo mindre utbetales i pensjon per år. Med fremtidens levealder kan du forvente å få omtrent 200.000 kroner utbetalt i årlig pensjon fra Folketrygden, gitt en årslønn på omtrent 500.000 kroner målt i dagens verdi.

2. Tjenestepensjon fra arbeidsgiver

Alle arbeidstakere har obligatorisk tjenestepensjon, noe som vil si at arbeidsgiver setter av en andel av lønnen i pensjonssparing for deg. Mange tror de har bedre ordninger gjennom arbeidsgiver enn de faktisk har. I realiteten har en halv million nordmenn kun en obligato-

risk tjenestepensjon (OTP). Det betyr at det bare blir spart rundt 8.000 kroner i året hvis du har en årslønn på 500 000 kroner. Det er ikke veldig mye, selv om pengene skal forrente seg. Du må også være oppmerksom på at de fleste utbetalingene fra tjenestepensjonsordningene bare går over ti eller 15 år. Hvis du pensionerer deg som 67-årig, betyr det at du etter fylte 77 år kun får utbetalingene fra Folketrygden. Lever du til du er 100, blir det mange år med lav pensjon.

3. Det du selv har spart opp

Før var det slik at de som sparte selv plasserte pengene på sparekontoer med høy rente – som gjorde at pengene nærmest ynglet frem til pensjonistalderen. Nå går imidlertid renten mot null, så penger på konto er ikke nødvendigvis en god form for pensjonssparing. I tillegg sørget ofte pensjonen fra det offentlige for en økonomisk trygghet for mange. I dag stilles det helt andre krav til egen sparing for å oppnå samme kjøpekraft. Heldigvis legger myndighetene i stadig større grad til rette for gode spareordninger, slik at dagens arbeidstakere lettere kan spare selv til pensjonstilværelsen.

Disse to grepene sikrer deg bedre pensjon

Høstens to nye spareordninger som myndighetene har innført anbefales – aksjesparekonto (ASK) og individuell pensjonssparing (IPS). Fra og med 1. september kunne privatpersoner opprette aksjesparekonto, som myndighetene etablerte for å gjøre det enklere og mer gunstig for privatpersoner å spare i aksjer og aksjefond. For å spare mest mulig frem mot pensjonsalder, bør du legge en del av sparepengene i aksjemarkedet. Der er det forventet at du får rundt fem prosent høyere avkastning enn du gjør på ordinære sparekontoer.

Individuell pensjonssparing (IPS) ble lansert 1. november. Ordningen er fornyet, og vil utgjøre en stor skattemessig fordel for de som velger å benytte seg av den. Den nye pensjonsordningen for egen sparing tillater deg å spare inntil 40.000 kroner i året med fradrag på 24 prosent i skattemeldingen. Det vil si at hvis du oppretter IPS og setter inn 40.000 kroner før nyttår, vil du få 9.600 kroner mindre i skatt. Det er en god deal.

Om aksjesparekonto

- Det koster ingenting å opprette og eie en aksjesparekonto i Danske Bank. Kontoen gjelder for aksjer som er hjemmehørende i EØS og aksjefond med mer enn 80 prosent aksjeandel.
- Det koster heller ingenting å flytte aksjer og aksjefond fra Danske Bank inn på aksjesparekonto.
- Du kan kun overføre verdipapirer du sitter på direkte. Eier du fond via investeringskonto, holdingselskap eller lignende, må du eventuelt ta dem ut derfra, betale skatt på gevinst og deretter sette inn beløpet på aksjesparekontoen.

Om Individuell pensjonssparing (IPS)

- Du kan spare inntil 40.000 kroner i året.
- Du kan få inntil 9.600 kroner i redusert skatt – 24 prosent av det du sparer.
- Det er ingen formuesskatt, og det er ingen skatt på avkastningen i spareperioden.
- Pengene er bundet til du er 62 år.
- Du bestemmer selv når du vil stoppe sparingen eller om du vil endre på sparebeløpet underveis.
- Sparesaldoen beskattes som alminnelig inntekt ved uttak, som per 2017 er på 24 prosent.

Fem myter som skremmer oss fra å investere

Misforståelser fører til at mange lar være å investere, selv om de kunne hatt stor glede av det. Det finnes et hav av myter når det kommer til investering.

Av Anne Motzfeldt, forbrukerøkonom i Danske Bank

Myte 1: Investering krever mye penger

Dette er kanskje den vanligste myten av dem alle, men den stemmer ikke. Investering er ikke

en hobby kun forbeholdt millionærer. Har du noen få hundrelapper, kan du i utgangspunktet investere. Har du litt penger til overs hver måned kan du opprette en månedlig spareavtale. Det viktigste er ikke hvor mye penger du har, men når du har planer om å bruke dem. En tommelfingerregel er at du bør ha en tidshorison på minst tre år, om du skal investere fremfor å ha pengene på konto.

Myte 2: Investering krever masse kunnskap

Ja, investering krever kunnskap, men kun av dem som ønsker å være så involvert at de selv velger enkeltaksjer og obligasjoner. Det finnes mange løsninger hvor eksperter tar seg av de løpende investeringene for deg, både enkeltaksjer, fond og pensjonsprodukter. Det er ikke annerledes enn at det også krever kunnskap å fikse bilen sin selv, fremfor å få den fikset av en mekaniker. Ofte vil ekspertene investere pengene dine basert på når du planlegger å bruke dem, hvor høy risiko du ønsker å ta og hvor mye penger du har råd til å tape, om investeringen mot formodning skulle gå i negativ retning.

Myte 3: Investering er tidkrevende

På samme måte som tiden det tar å lage middag er avhengig av hvilken rett du lager – om du lager det fra bunnen eller kjøper noe som bare skal varmes opp – kan investeringer både ta mye eller lite tid. Ønsker du å sette deg inn i alle detaljer knyttet til selskapene du investerer i. Ønsker du å følge med på den daglige utviklingen i aksjemarkedet, ja, da kan du bruke all fritiden din på investeringer. Men du kan altså overlate alt til eksperter, for eksempel via fond eller pensjonsprodukter. Noen investorer foretrekker den første løsningen, andre den sistnevnte. Investering er med andre ord akkurat så tidkrevende som du selv gjør det til.

Myte 4: Investering er veldig risikabelt

Det stemmer at investering er forbundet med høyere risiko enn å ha pengene stående i banken. Men det er en del misforståelser knyttet til akkurat hva som er risikofylt ved å investere. Sannheten er at du selv kan velge om du ønsker å investere med høy eller lav risiko. Det viktigste er at du som investor tar et

bevisst valg, og et valg som du er komfortabel med. Aksjer og obligasjoner er som regel grunnelementene når du investerer. Aksjer gir på lengre sikt den høyeste forventede avkastningen, men risikoen er også høyere. Aksjer svinger mer i kurs enn obligasjoner, og dårlige perioder vi typisk gi større tap. Er du villig til å ha en høy risiko, bør du altså satse på en høy andel aksjer. Ønsker du en lavere risiko, bør du i stedet ha en overvekt av obligasjoner. En tommelfingerregel er at jo lengre tidshorison du har på sparingen, jo høyere andel aksjer kan du tillate deg, etter som en lengre tidshorison gjør deg mindre sårbar overfor svingninger i aksjekursene.

Myte 5: Investering er dyrt

Nei, det er ikke nødvendigvis dyrt å investere. Når du investerer er det typisk noen omkostninger forbundet med selve gjennomføringen av investeringen, altså selve kjøpet eller salget av verdipapirene. Men digitale plattformer har de senere årene redusert mange av disse kostnadene. Noen tar også et såkalt depotgebyr for å oppbevare dine verdipapirer. Har du eksperter som tar hånd om investeringene på dine vegne, slik som i fond, betaler du en løpende omkostning for dette. Her er det riktignok en tendens at nye, billige investeringsprodukter presser prisene nedover.

Dessverre fører disse fem mytene til at mange holder seg unna investeringer, selv om lysten og behovet er der. I dag er det så lett å investere – enten via digitale løsninger eller ved hjelp av en bankrådgiver. Kanskje er det for mange en mental barriere som skal overvinnes før de kaster seg ut i sine første investeringer. Heldigvis er det (nesten) aldri for sent å komme i gang.

Spisskompetanse som fundament

SKATT OG AVGIFT FAST EIENDOM SELSKAPSRETT

Vi søker advokat/advokatfullmektig

Les mer på selandorwall.no

Når du annonserer
i Juristkontakt blir din
annonse sett av over

21 000
medlemmer

Ring: 918 16 012
eller e-post:
perolav@07.no

PORSGRUNN KOMMUNE

I Porsgrunn kommune, byggesaksavdelingen trenger vi

Juridisk rådgiver - 1 vikariat og 1 fast stilling

Sentrale oppgaver i begge disse stillingene er:

- Tilsyn og ulovlighetsoppfølging
- Behandling av kalger på vedtak i byggesaker
- Generell rådgivning innenfor saksbehandling og lovanvendelse på avdelings- og virksomhetsnivå
- Juridiske vurderinger
- godt og tverrfaglig arbeidsmiljø
- fleksitidsavtale
- gode treningsavtaler
- medlemskap i hytteklubb, med mulighet for å leie hytte på fjellet og ved sjøen til gunstige priser
- Porsgrunn kommune er en IA-virksomhet

Rådgiver innen byggesak - 1 fast stilling

Sentrale oppgaver:

- Byggesaksbehandling etter gjeldende lovverk
- Dokument- og plasstilsyn
- Ulovlighetsoppfølging

For alle stillingene tilbyr vi

- konkurransedyktig lønn etter individuell avtale
- gode pensjonsordninger

Kontaktperson

Avdelingsleder Baard Gonsholt
– tlf 35 54 71 91 / 948 26 126

Se full utlysningstekst og søk via
www.porsgrunn.kommune.no – ledige stillinger

Søknadsfrist

13. november 2017

Nytt om navn

Ansettelses og utnevnelser

Alnes, Cecilie, advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Lippestad AS

Bendikssen, Christina Tangen,
rådgiver, Fylkesmannen i Rogaland

Bergo, Ane, dommerfullmektig,
Drammen tingrett

Borge, Jørgen, senioradvokat,
Advokatfirmaet Hjort DA

Danielsen, Susanne,
advokatfullmektig, Advokatfirmaet
Wulff AS

Eriksen, Mads, forbundsjurist, Norsk
Filmforbund

Ernstsen, Jan Robert, førstekonsulent,
Norsk Pasientskadeerstatning

Fornes, Ingunn, utreder, Gulating
lagmannsrett

Garberg, Malin, juridisk rådgiver, NAV
Innkrevning

Grane, Martin Fredrik, jurist,
Trondheim kommune

Haave, Anders, rådgiver, NMBU –
Veterinærhøgskolen

Hagberg, Marie Berggren,
advokatfullmektig, Advokatfirmaet
Schjødt AS

Haugli, Ingeborg, rådgiver, Statens
vegvesen Region øst – Lillehammer

Heimset, Vidar, juridisk rådgiver,
BoligMentoren

Hemmingsen, Fredrik,
førstekonsulent, Justis- og
beredskapsdepartementet

Hognerud, Inger-Lise, juridisk rådgiver,
Aust-Agder fylkeskommune

Jordbakke, Hege, advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Thommessen AS

Jünger, Lisa-Mari Moen,
advokatfullmektig,
Regjeringsadvokaten

Kobro, Jens I., partner, Advokatfirmaet
Forsberg da

Landmark, Berit, daglig leder, Ski
kommune – barnevernvakten

Lintvedt, Mona Naomi,
seniorkonsulent, Transcendent
Group Norge AS

Lundberg, Kjetil, senioradvokat,
Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig
AS

Moe, Kristin Bjørlo, advokatfullmektig,
Kluge Advokatfirma AS

Naustdal, Hanne, rådgiver, NAV
Laksevåg

Ofstad, Anne Kristin, seniorrådgiver/
jurist, Fylkesmannen i Hedmark

Rørå, Tage, advokatfullmektig,
Advokatfirmaet BA-HR da

Salveson, Madeleine, avdelingsjurist,
Nesodden kommune

Sandal, Sindre Anfinssen,
advokatfullmektig, Kluge
Advokatfirma AS

Stenshorne, Kim, aktuar, Danica
Pensjonsforsikring AS

Storvik, Marius, førsteamanuensis,
Universitetet i Tromsø – Norges
Arktiske Universitet – Det juridiske
fakultet

Sørensen, Lene, byggesaksbehandler,
Sirdal kommune

Vrevic, Admir, førstekonsulent,
Utlendingsdirektoratet (UDI)

Østern, Maren, politifullmektig, Agder
politidistrikt

Nye medlemmer i Juristforbundet

Lindberg, Håkon, associate, KPMG AS

Schumann, Synnøve Selnes,
seniorrådgiver/jurist,
Arbeidstilsynet Indre Østland,
tilsynskontor Hamar

Sims, Rolf Francis, seniorrådgiver,
Kulturdepartementet

Torbjørnrød, Martine Horn,
førstekonsulent, Forbrukerrådet i
Finnmark og Troms

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Aarsheim, Jan Olav, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Abdul-Rahman, Soz Sabah, Høgskolen
i Innlandet – Lillehammer

Afsari-Rad, Aidin, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Andersen, Ida Karoline, Universitetet
i Tromsø – Norges Arktiske
Universitet

Bachmann, Andreas, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Bakke, Joachim, Universitetet i Oslo

Bjerke, Lars Ole Brunes,
Folkeuniversitetet Buskerud –
Vestfold – Telemark

Fiksdal, Gunnar, Universitetet i Oslo,
Det juridiske fakultet

Flindrumf, Bjørn-Martin, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Hveding, Magnus, Universitetet i Oslo,
Det juridiske fakultet

Høydal, Øyvind Brunstad, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Langeteig, Ruben, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Rönnqvist, Sara Angelica, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Sabeckaite, Justina, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Storesund, Paal-André, Universitetet
i Bergen

Sætheren, Thomas Stang, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Østvik, Sigrid, Universitetet i Oslo

Årdal, Bendik, Høgskolen i Innlandet –
Lillehammer

JURIST
FORBUNDET

Foto: Sigmund

Hovedstyret

President

Curt A. Lier
cl@juristforbundet.no

Visepresident

Susanne Eliassen
susanne.eliasen@hel.oslo.kommune.no

Styremedlemmer valgt av representantskapet

Marta Trzcinska
martatr@hotmai.com

Frank Grønås
frank.gronas@trondheim.kommune.no

Karoline Dystebakken (møtende varamedlem)
karoline.dystebakken@arbeidstilsynet.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Jørn Henry Hammer (Juristforbundet – Privat)
jorn.hammer@gjensidige.no

Sverre J. W. Bromander (Juristforbundet – Stat)
sverre.bromander@politiet.no

Lars Marius Heggberget (Juristforbundet – Kommune)
lars-marius.heggberget@kao.oslo.kommune.no

Lars Sørensen (Juristforbundet – Student)
lars@stamsund.org

Ingjerd Thune (Juristforbundet – Dommerforeningen)
ingjerd.thune@domstol.no

Ansattes representant (observatør)

Annette Narverud
ann@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg
msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Ny stilling eller adresse?

www.juristforbundet.no (Min side)
medlem@juristforbundet.no | sentralbord: 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring
Nettportal: www.juristforbundet.no/forsikring
Telefon: 23 11 33 11 | e-post: forsikring@juristforbundet.no

Bank – medlemstilbud

Danske Bank
Nettportal: www.danskebank.no/juristforbundet
Telefon: 05550 | e-post: 05550@danskebank.no

Juristforbundets advokatkontor

advokat@juristforbundet.no
www.juristforbundet.no/advokatkontoret
Sentralbord: 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

www.juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristkontakt

www.juristkontakt.no
Redaksjonen:
omg@juristkontakt.no | mobil 482 48 352
Annonser:
perolav@07.no | mobil 918 16 012

Jobbmarkedet

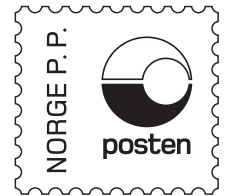
www.juristkontakt.no/stillinger

Juristenes Utdanningsenter

www.jus.no | sentralbord: 40 00 26 62

Juristforbundet | sentralbord: 40 00 24 25 | www.juristforbundet.no | post@juristforbundet.no

Kristian Augusts gate 9, 0164 Oslo

Returadresse:
Juristforbundet
Kristian Augusts gt 9
0164 Oslo

Ny faglitteratur

GYLDENDAL

I SALG NÅ

Morten Holmboe

Tale eller tie

Om plikt til å avverge alvorlige lovbrudd og uriktige domfellelser

Plikten til å avverge alvorlige straffbare handlinger gjelder enten man har taushetsplikt eller ikke. Men for den som har taushetsplikt, oppstår gjerne spørsmålet om man i et gitt tilfelle har plikt til å tie eller varsle.

Denne boken behandler de grunnleggende reglene som gjelder for plikten til å avverge alvorlige lovbrudd, plikten til å varsle om at en uskyldig person er tiltalt eller domfelt, og plikten offentlige myndigheter har til å varsle om mistanke om omsorgssvikt, vold eller overgrep mot barn.

www.gyldendal.no/faglitteratur

juridisk@gyldendal.no

23 32 76 61